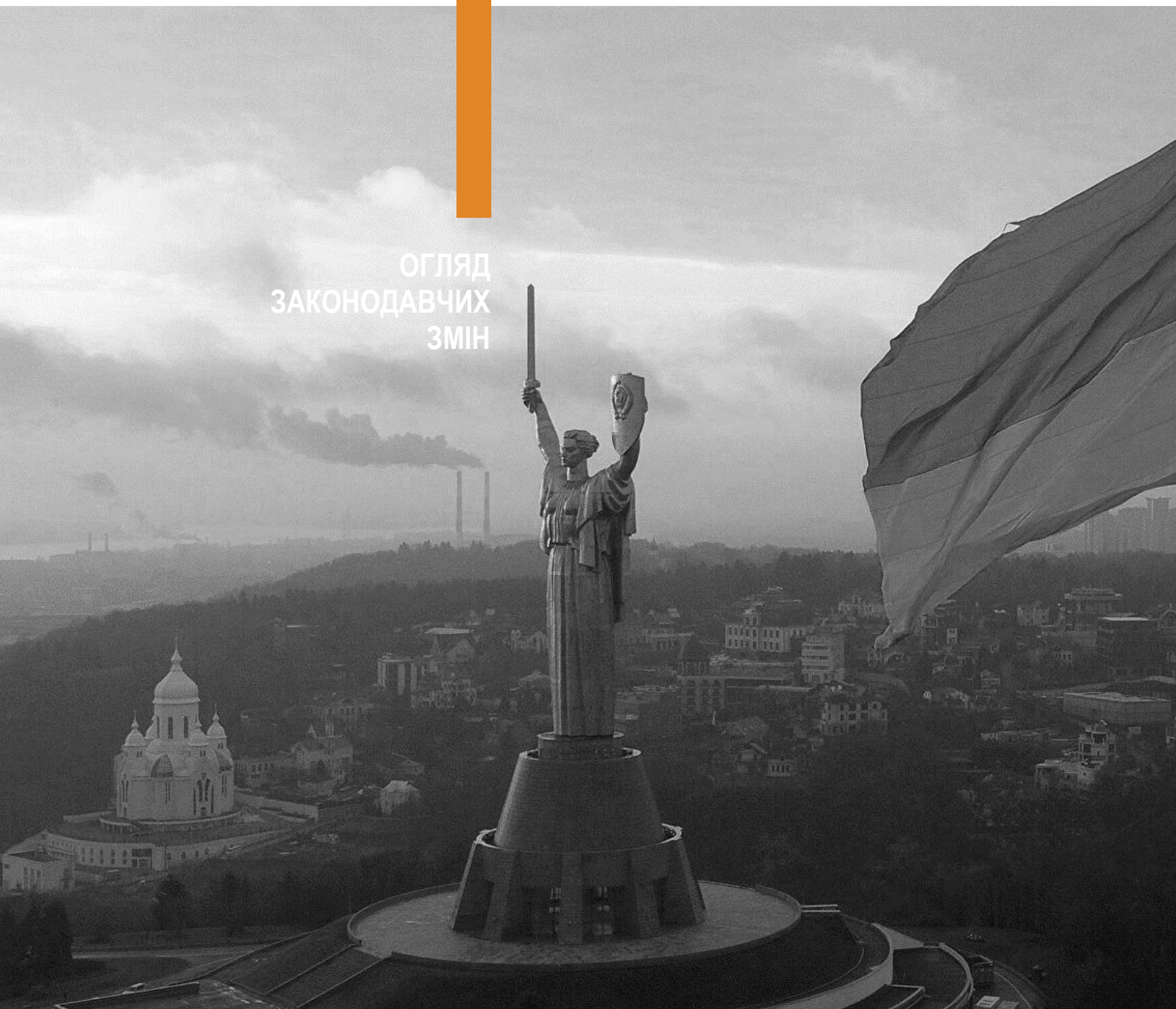

EBS QUARTERLY REVIEW Q4 2022

ОГЛЯД
ЗАКОНОДАВЧИХ
ЗМІН

ЗМІСТ

Воєнний стан

- Купуєте генератор через блекаут: які податкові наслідки? ([читати](#))
- Інвентаризація майна, зруйнованого внаслідок ворожих атак: особливості проведення ([читати](#))
- Строки для повідомлення ДПС про неможливість виконання податкових обов'язків ([читати](#))
- Працівник використав 90 днів неоплачуваної відпустки через виїзд за кордон під час війни: що далі? ([читати](#))

Аутсорсинг бухгалтерського обліку та оподаткування

- Закон України «Про державний бюджет України на 2023 рік» ([читати](#))
- Зміни в оподаткуванні 2023: ПДВ, скасування пільг ([читати](#))
- Мінфін підкоригував деякі методичні рекомендації з бухобліку ([читати](#))
- Мінфін знову змінив форму декларації з податку на прибуток ([читати](#))
- Звіт про відповідність резидента Дія.Сіті: коли та як подавати? ([читати](#))
- З 11 січня працює оновлений порядок блокування ПН ([читати](#))
- З 1 січня 2023 року зміни щодо податкових накладних, розрахунків коригування (ПН/РК) ([читати](#))
- Скасовується мораторій на строки розгляду скарг з блокування ПН/РК ([читати](#))
- Мінімальний ЄСВ за працівників: коли треба донараховувати? ([читати](#))

Аутсорсинг розрахунку заробітної плати

- Мінімальна заробітна плата і розміри ЄСВ ([читати](#))
- Збільшення розміру прожиткового мінімуму у 2023 році: на що це вплине? ([читати](#))
- За IV квартал 2022 року слід подавати оновлену єдину звітність ([читати](#))
- З 1 січня 2023 року фінансування лікарняних здійснює ПФУ ([читати](#))
- Дні призупинення трудового договору виключаються із розрахункового періоду ([читати](#))
- З 1 січня 2023 року – шість календарних місяців для звернення за призначенням страхових виплат ([читати](#))
- Звіт про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю (звіт №10-ПОІ) за 2022 рік і надалі – вже не подається ([читати](#))

HR консалтинг

- Благодійна організація: оформлення трудових і волонтерських відносин ([читати](#))
- Вакцинація працівників: як облікувати? ([читати](#))

Юридичний консалтинг

- 3 2023 року набрав чинності новий Закон про акціонерні товариства ([читати](#))
- 3 29 грудня 2022 - діє новий порядок інформування про бенефіціарів ([читати](#))
- 3 15 жовтня діють нові правила працевлаштування іноземців в Україні ([читати](#))
- Директор-іноземець: яку зарплату йому платити? ([читати](#))
- Чи можна списати заборгованість як безнадійну перед підприємством країни-агресорки ([читати](#))
- Е-гроші та виконання платіжних операцій з ними: створено новий порядок ([читати](#))
- Як діяти, якщо податківці питають, скільки коштів у вас на банківському рахунку? ([читати](#))
- Строки давності у ЗЕД ([читати](#))
- Які функції може виконувати представник платника податків? ([читати](#))
- Розширено перелік відновлених позапланових перевірок ([читати](#))
- Розширено коло суб'єктів надання готельних послуг ([читати](#))

Трансфертне ціноутворення

- 3 1 січня працюють порядки відповідності умов контрольованих операцій принципу «втягнутої руки» ([читати](#))

Фінансовий аудит

- Зміни щодо подання фінансової звітності (хто подає скорочену, за міжнародними стандартами, таксономія фінансової звітності за міжнародними стандартами) ([читати](#))

ІТ консалтинг

- 3 1 січня 2023 року втрачає дію ІТ-пільга з податку на додану вартість ([читати](#))

ВОЕННИЙ СТАН

КУПУЄТЕ ГЕНЕРАТОР ЧЕРЕЗ БЛЕКАУТ: ЯКІ ПОДАТКОВІ НАСЛІДКИ?

Через регулярні вимкнення електроенергії під час воєнного стану підприємства для безперебійної роботи почали придбавати генератори.

За УКТ ЗЕД генератори називаються електрогенераторними установками — це поєднання електричного генератора і первинного двигуна, зокрема двигуна внутрішнього згорання.

За сферою застосування генератори поділяються на:

- портативні генератори невеликих габаритів і потужності (від 2 — 3 кВт до 10 — 20 кВт), їх можна переносити або перевозити;
- стаціонарні генератори, які встановлюються на фундаменті без можливості транспортування. Вони не обмежені за розміром і можуть мати велику потужність.

Частіше підприємства використовують **портативні генератори**, які можна переміщувати і використовувати в різних місцях, незважаючи на те, що під час роботи генератор перебуває на одному місці і не переміщується.

Чи потрібна ліцензія на зберігання пального

Зберігання пального в паливних баках транспортних засобів/технічному обладнанні/пристроях **не потребує отримання ліцензії на право зберігання пального**, бо ці резервуари не є нерухомим майном та не мають чіткої прив'язки до місця (території).

Якщо пальне для генератора доставляється підприємством з АЗС у каністрах і відразу заливається в бак генератора, ліцензію отримувати не потрібно.

Якщо ж підприємство придбаватиме пальне в каністрах і каністри зберігатиме на своїй території, приміром на складі, на таке місце зберігання, на думку податкової, яку вона висловлює в численних консультаціях, потрібно отримувати ліцензію на зберігання пального.

Чи потрібно реєструвати акцизний склад

Відповідно до п. «г» ч. 2 пп. 14.1.6 ПКУ не є акцизним складом паливний бак як місткість для зберігання пального безпосередньо в транспортному засобі або обладнанні чи пристрої.

Електрогенератор — це обладнання для безперервного забезпечення електроенергією. Таким чином, бак електрогенератора не є акцизним складом, **реєструвати акцизний склад не потрібно і підприємство щодо пального в баку генератора не є платником акцизного податку.**

Чи потрібний дозвіл на викиди

Відповідно до Закону України від 16 жовтня 1992 року № 2707-XII «Про охорону атмосферного повітря» викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря **стаціонарними джерелами** можуть здійснюватися після отримання **дозволу на викиди.**

Стаціонарне джерело забруднення — підприємство, цех, агрегат, установка або інший **нерухомий об'єкт**, що зберігає свої просторові координати протягом певного часу і здійснює викиди забруднювальних речовин в атмосферу та/або скиди забруднювальних речовин у водні об'єкти.

З наведеного випливає, що дозвіл на викиди отримується тільки на стаціонарні джерела викидів. Стаціонарні — це нерухомі об'єкти, які мають конкретну прив'язку до певної території.

Портативний електрогенератор не належить до стаціонарних джерел забруднення (його можна переміщати в просторі) - тому **на портативний електрогенератор отримувати дозвіл не потрібно.**

Екологічний податок

Платниками екологічного податку є, серед іншого, суб'єкти господарювання, які **здійснюють викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення** (пп. 240.1.1 ПКУ).

Портативний електрогенератор не належить до стаціонарних (нерухомих) об'єктів, **він не є стаціонарним джерелом - екологічний податок не справляється.**

Чи треба подавати ф. №20-ОПП?

Не потрібно повідомляти контролюючий орган за основним місцем обліку, подаючи повідомлення за ф. №20-ОПП, про газовий котел та/або паливний генератор, які експлуатуються за адресами розташування власних або орендованих приміщень юридичної особи, стосовно яких уже подавалося повідомлення за ф. №20-ОПП.

Пільга з ПДВ

З 11 листопада 2022 року діють зміни до постанови КМУ від 20.03.2020 № 224, якою затверджено Перелік товарів, які звільнено від ПДВ і ввізного мита відповідно до пункту 71 підрозділу 2 розділу XX ПКУ.

У вересні 2022 року до Переліку №224 внесено зміни, завдяки яким цей перелік можна застосовувати не тільки для звільнення від ПДВ, а й з метою звільнення товарів від ввізного мита.

Зміни, що діють з 11 листопада 2022 року до останнього календарного дня місяця, в якому закінчиться коронавірусний карантин, стосуються звільнення від ПДВ та ввізного мита **електрогенераторних установок, трансформаторів** та іншої електричної апаратури, а також обладнання та пристроїв для фільтрування або очищення води. Наразі це 31 грудня 2022 року.

Звільнення електротоварів від ПДВ стосується всіх СГ, які проводять оподатковувані операції з ними, воно застосовується незалежно від того, хто продає, виробляє, придбаває чи ввозить в Україну звільнені товари. Постачальником (виробником, імпортером) може бути будь-який суб'єкт господарювання: і юридична, і фізична особа.

Звільнення електротоварів за Переліком №224 застосовується і до імпортних товарів, і до товарів, що вироблено в Україні, незалежно від дати їх виробництва чи імпорту на всіх етапах постачання. Підставою для звільнення від ПДВ є відповідність товару назві товару, зазначеній у Переліку, коди УКТ ЗЕД наведено в Переліку довідково.

Звільнення електротоварів за Переліком №224 застосовується і до імпортних товарів, і до товарів, вироблених в Україні, незалежно від дати їх виробництва чи імпорту на всіх етапах постачання.

Електротовари звільняються від ПДВ тільки за наявності:

— документів про відповідність, передбачених технічними регламентами, дія яких поширюється на такі товари, та знака відповідності, нанесеного на товар, — якщо товари таким техрегламентам відповідають,

або

— повідомлення Міненерго про введення в обіг таких товарів — якщо умови техрегламентів не виконані.

За отриманням таких документів потрібно звертатися до Міністерства енергетики.

З якого періоду діє звільнення електротоварів від ПДВ та мита:

- якщо перша подія щодо продажу (постачання на митній території України) генератора та інших електротоварів або їх ввезення (імпорт) сталася **до 11 листопада**, то продаж (ввезення) **буде з ПДВ та митом на загальних підставах**;
- якщо перша подія щодо продажу (постачання на митній території України) чи ввезення (імпорт) сталася **в періоді з 11 до 16 листопада включно**, для звільнення від ПДВ та мита **потрібні документи про відповідність або повідомлення Міненерго**;

- якщо перша подія щодо продажу (постачання на митній території України) чи ввезення (імпорт) сталася 17 листопада і пізніше, звільнення від ПДВ та мита діє беззастережно, якщо товар відповідає Переліку №224. Це не стосується систем безперебійного живлення, на які потрібні документи про відповідність, передбачені технічними регламентами, або повідомлення Міненерго про введення в обіг таких товарів.

Якщо виконуються всі умови для звільнення (в тому числі є документи про відповідність або повідомлення Міненерго для систем безперебійного живлення), то відмовитися від пільги з ПДВ не можна. Платник ПДВ зобов'язаний застосовувати цю пільгу — [п. 30.4 ПКУ](#).

Якщо умови для звільнення електротоварів не виконуються (не відповідає назва товару або немає документів про відповідність чи повідомлення Міненерго для систем безперебійного живлення), то пільга з ПДВ не застосовується. Тоді електротовари оподатковуються ПДВ за загальними правилами.

Отримання дозволу Держпраці

Генератори не належать до машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, тому дозвіл на експлуатацію генератора, що його видає Держпраці та її територіальні органи **отримувати не потрібно**.

Придбання та облік електрогенератора

Електрогенератор належить до необоротних активів, призначений для використання протягом більше ніж одного року ([п. 4 НП\(С\)БО 7](#)).

Якщо на підприємстві прийнято певний вартісний критерій МНМА, в разі введення генератора в експлуатацію слід зважати на нього ([п. 5 НП\(С\)БО 7](#)).

Наприклад, якщо вартісна межа МНМА — 20000 грн (без ПДВ), то генератори вартістю менше ніж ця сума вважатимуться МНМА й обліковуватимуться на субрахунку 112 «Малоцінні необоротні матеріальні активи», а більше — вже ОЗ на субрахунку 104 «Машини та обладнання».

Господарську операцію введення в експлуатацію (як ОЗ, так і МНМА) оформлюють Актом введення в експлуатацію основних засобів.

Амортизацію генератора нараховують щомісяця за методом, який визначено для нього під час введення в експлуатацію.

Пальне для генератора можна придбавати на АЗС за різними схемами.

Законодавство не встановлює обов'язку розробляти нормативи витрат палива та мастильних матеріалів для генератора, це можна зробити з власної ініціативи. Інформацію про витрати палива можна взяти з документації на генератор або визначити норму витрати палива шляхом хронометражу та вимірювання. В останньому випадку результати такого вимірювання фіксують в акті, який складає комісія, яка здійснила хронометраж і вимірювання.

Списання фактично використаного пального можна оформити актом списання пального на роботу генератора.

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ МАЙНА, ЗРУЙНОВАНОГО ВНАСЛІДОК ВОРОЖИХ АТАК: ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ

Конкретний алгоритм проведення інвентаризації зруйнованого майна залежить від безпосереднього **доступу** до такого майна. Розгляньмо окремо дві ситуації: коли доступу до зруйнованого майна **немає** (перебуває на непідконтрольній (окупованій) території) і коли доступ є.

Доступу до майна немає

Нагадаємо: п. 8 розд. I Положення № 879 установлено, що **підприємства**, які з дати початку тимчасової окупації розташовані:

- на території АР Крим та м. Севастополя;
- на тимчасово окупованій території у Донецькій та Луганській областях, території проведення АТО та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки й оборони, відсічі та стримування збройної агресії РФ у Донецькій і Луганській областях;
- у районах проведення воєнних (бойових) дій у період дії воєнного стану, або підприємства, структурні підрозділи (відокремлене майно) яких розташовані на (в) таких територіях (районах),

проводять інвентаризацію в разі можливості безпечного та безперешкодного доступу вповноважених осіб до активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, у яких відображено зобов'язання та власний капітал підприємств.

Водночас керівники таких підприємств у разі **встановлення фактів** викрадення (розкрадання), нестачі, **знищення (псування) майна можуть ухвалити рішення про проведення інвентаризації такого окремо визначеного майна на день встановлення таких фактів.**

Райони проведення воєнних (бойових) дій у період дії воєнного стану визначають відповідно до законодавства.

Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, та територій, тимчасово окупованих збройними формуваннями РФ, **визначає Кабмін** (п. 69.28 підрозд. 10 розд. XX ПКУ). Наказом від 22.12. 2022 р. №309 Мінінтеграції **затвердило Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією** (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 23 грудня 2022 року за № 1668/39004).

За загальним правилом підприємство:

- **інвентаризує майно станом на 01 число місяця***, наступного за місяцем, у якому **зникли перешкоди для доступу** до активів, первинних документів і реєстрів бухобліку;
- **відображає результати** інвентаризації в бухобліку відповідного звітного періоду.

Для проведення інвентаризації не обов'язково чекати 1 числа місяця, наступного за місяцем, у якому з'явилася можливість доступу до таких активів. Адже рішення про проведення інвентаризації такого окремо визначеного майна можна ухвалити на день встановлення фактів знищення (руйнування) майна.

Нагадаємо: те, що підприємства, у яких майно перебуває на непідконтрольних територіях, можуть відступати від загальноприйнятих правил інвентаризації, свого часу підтверджував і Мінфін (див.,

зокрема, листи Мінфіну від 12.01.2015 р. № 31-11420-08-10/558 та від 29.06.2016 р. № 31-11410-07-10/18732).

За роз'ясненнями представників відомства, об'єкти, що перебувають на тимчасово окупованій території, **на дату річного балансу** підприємство має оцінювати з урахуванням цих обставин. Отже, можна вдатися до процедури **знецінення** таких об'єктів, тобто зменшення корисності активів за правилами НП(С)БО 28.

Як і раніше, **списувати** такі об'єкти **без інвентаризації** компетентні відомства **не рекомендують** *.

* Див., зокрема, листи Мінфіну від 19.01.2015 р. № 31-11420-08-10/1373 і від 12.01.2015 р. № 31-11420-08-10/558, листи ДФСУ від 06.01.2016 р. № 157/6/99-99-19-02-02-15, Мін'юсту від 04.06.2015 р. № 5777-0-4-15/8.1, Держстату від 23.01.2015 р. № 03.4-07/23-15 і Мінекономрозвитку від 19.06.2015 р. № 2731-10/19791-07.

Водночас активи, щодо яких **не було проведено інвентаризацію**, доведеться показувати у звітності за **наявними даними бухгалтерії** (абз. 11 п. 12 Порядку № 419).

У випадку, якщо і самі **документи** щодо майна **перебувають на непідконтрольній території** (**знищені** або **пошкоджені**), підприємству доведеться вдатися до їх відновлення, а також повідомити про ці факти податківцям.

Доступ до майна є

Щойно з'явиться доступ до зруйнованих об'єктів ОЗ, підприємство **обов'язково** має провести інвентаризацію цього майна.

Нагадаємо, що інвентаризація є обов'язковою **в разі встановлення фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей (на день установлення таких фактів) в обсязі, визначеному керівником підприємства** (п. 7 розд. I Положення № 879).

Як ми вже згадували раніше, результати такої інвентаризації підприємству потрібно **відобразити в бухгалтерії** відповідного звітного періоду.

Для **визначення непридатності ОЗ** до використання, можливості їх використання іншими підприємствами, організаціями й установами, неефективності або недоцільності їх поліпшення (ремонт, модернізації тощо) та оформлення відповідних первинних документів керівник підприємства **утворює комісію** (п. 42 Методрекомендацій № 561).

Утворена комісія:

- здійснює безпосередній огляд об'єкта, що підлягає списанню;
- установлює причини невідповідності критеріям активу;
- визначає осіб, з вини яких відбулося передчасне вибуття основних засобів з експлуатації, вносить пропозиції щодо їх відповідальності;
- визначає можливість продажу (передання) об'єкта іншим підприємствам, організаціям та установам або використання окремих вузлів, деталей, матеріалів, які можна одержати під час демонтажу, розбирання (ліквідації) основних засобів; установлює їх кількість і вартість;
- складає і підписує акти на списання ОЗ.

При проведенні інвентаризації **об'єктів нерухомості**, підприємству слід врахувати особливості обстеження постраждалих від ворожих обстрілів будівель. Певні орієнтири щодо цього містить Методика проведення обстеження та оформлення його результатів, затверджена наказом Міністерства розвитку громад та територій від 06 серпня 2022 року №144.

На ОЗ, які **не придатні** до експлуатації та **не підлягають відновленню**, треба скласти **окремий інвентаризаційний опис** із зазначенням часу введення в експлуатацію та причин, що призвели до стану непридатності цих об'єктів (п. 1.8 розд. III Положення № 879).

На завершення, Інвентаризаційна комісія складає **протокол**, до якого вносить **усі матеріали інвентаризації** (описи, звіральні відомості, акти обстеження нерухомого майна тощо).

Далі на підставі цих документів керівник підприємства ухвалює рішення про:

- списання та демонтаж зруйнованих об'єктів, подальше використання яких неможливе;
- проведення відновлення (ремонту) пошкоджених будівель і споруд;
- консервацію пошкоджених об'єктів нерухомості, використання яких на цей час неможливе або недоцільне;
- оцінку й оприбуткування матеріалів, брухту, вилучених у результаті відновлювальних робіт або демонтажу знищених об'єктів.

СТРОКИ ДЛЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ДПС ПРО НЕМОЖЛИВІСТЬ ВИКОНАННЯ ПОДАТКОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ

Заяви та документи з метою підтвердження неможливості виконання платником податків податкового обов'язку на виконання вимог Порядку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.07.2022 № 225, платникам, у яких є можливість подати таку заяву та документи, слід було подати до 30 вересня 2022 року.

У разі відсутності у платника податків можливості подати заяву та відповідні документи, платник подає таку заяву та відповідні документи (копії документів) одночасно з набуттям такої можливості та виконанням одного із податкових обов'язків, але не пізніше 60 календарних днів з першого дня місяця, наступного за місяцем відновлення таких можливостей.

Контролюючий орган розглядає подану заяву та документи упродовж 20 календарних днів за днем їх отримання та приймає відповідне рішення.

У разі недостатності підтверджуючих документів контролюючий орган направляє платнику попереднє рішення з пропозицією надати протягом 10 календарних днів конкретні додаткові документи на підтвердження зазначених у заяві підстав.

ПРАЦІВНИК ВИКОРИСТАВ 90 ДНІВ НЕОПЛАЧУВАНОЇ ВІДПУСТКИ ЧЕРЕЗ ВІЇЗД ЗА КОРДОН ПІД ЧАС ВІЙНИ: ЩО ДАЛІ?

Якщо працівниками використано 90 календарних днів відпустки без збереження заробітної плати, передбаченої частиною четвертою Закону «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» № 2136-IX (далі – ЗУ № 2136-IX), в подальшому можуть бути надані інші види відпусток без збереження зарплати або оформлено призупинення трудового договору.

У період дії воєнного стану роботодавець за заявою працівника, який виїхав за межі території України або набув статусу внутрішньо переміщеної особи, **в обов'язковому порядку** надає йому відпустку без збереження заробітної плати тривалістю, визначеною у заяві, але **не більше 90 календарних днів, без зарахування часу перебування у відпустці до стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку, передбаченого пунктом 4 частини першої статті 9 Закону України «Про відпустки».**

З 19.07.2022 роботодавець не має права відмовити працівнику, який виїхав за межі території України або набув статусу внутрішньо переміщеної особи, за його заявою та при наданні роботодавцеві підтверджуючих документів щодо набуття такого статусу, у наданні відпустки без збереження заробітної плати, тривалістю, визначеною у заяві, але не більше 90 календарних днів. Якщо ж працівниками використано 90 календарних днів, в подальшому можуть бути різні варіанти в залежності від розвитку подій та рішення роботодавця та працівника.

Інші варіанти відпустки без збереження заробітної плати за погодженням з роботодавцем:

- згідно з ч. 3 ст. 12 Закону 2136 на період дії воєнного стану, тривалість обмежена воєнним станом;
- згідно з ч. 4 ст. 84 Кодексу закону про працю та ч. 3 ст. 26 Закону «Про відпустки» на період карантину, постановою КМУ від 123.12.2022 р. №1423 тривалість дії карантину продовжено до 30.04.2023;
- ч. 1 ст. 26 Закону «Про відпустки» за згодою сторін за сімейними обставинами або з інших причин тривалістю до 15 календарних днів на рік.

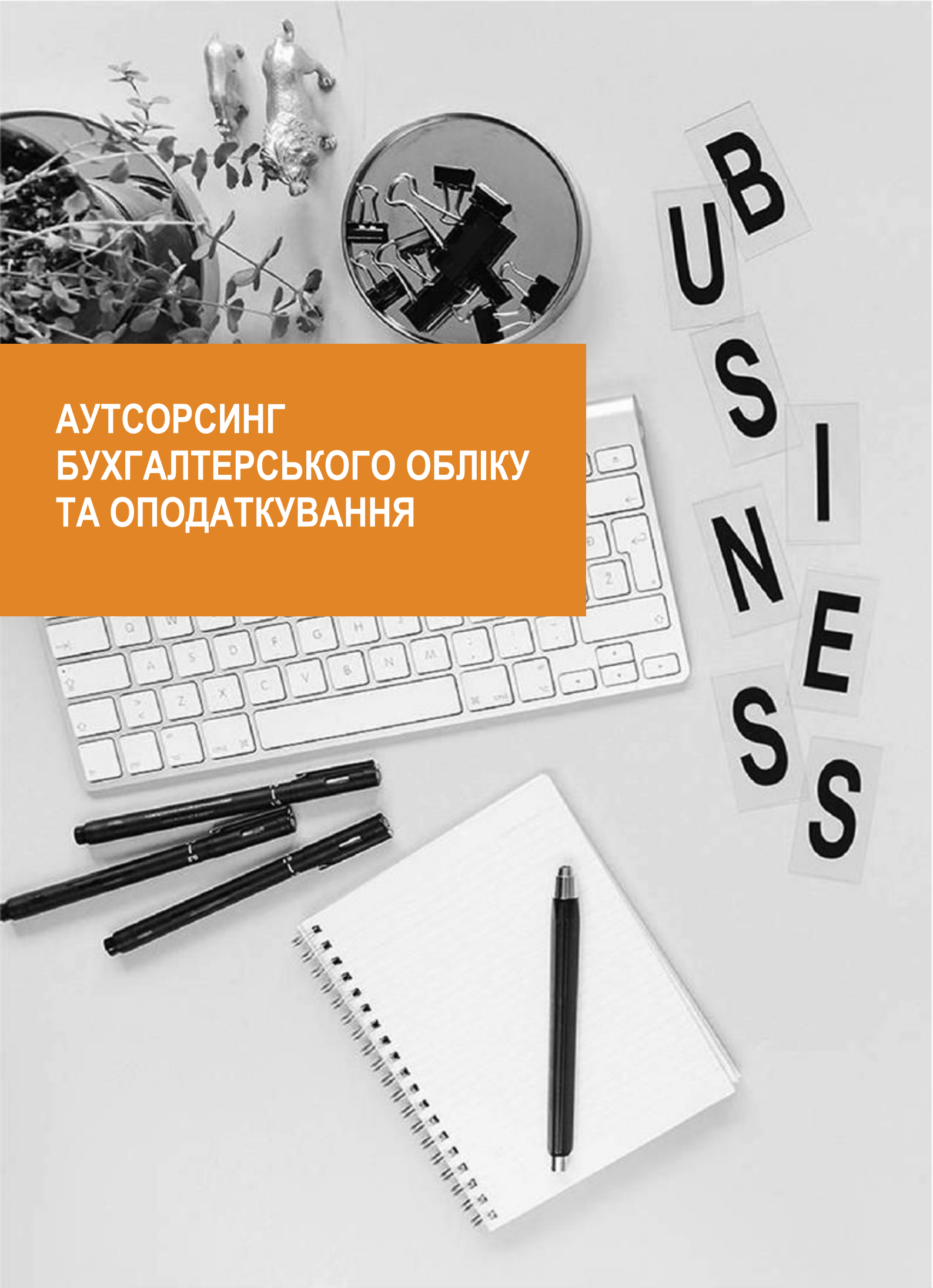
Всі ці відпустки надаються за угодою сторін.

Крім того, статтею 13 ЗУ № 2136, передбачено призупинення дії трудових договорів.

Призупинення дії трудового договору – це тимчасове припинення роботодавцем забезпечення працівника роботою і тимчасове припинення працівником виконання роботи за укладеним трудовим договором у зв'язку із збройною агресією проти України, що виключає можливість обох сторін трудових відносин виконувати обов'язки, передбачені трудовим договором.

Призупинення дії трудового договору може здійснюватися за ініціатииви однієї із сторін на строк не більше ніж період дії воєнного стану. У разі прийняття рішення про скасування призупинення дії трудового договору до припинення або скасування воєнного стану роботодавець повинен за 10 календарних днів до відновлення дії трудового договору повідомити працівника про необхідність стати до роботи.

Призупинення дії трудового договору не тягне за собою припинення трудових відносин.

**АУТСОРСИНГ
БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ
ТА ОПОДАТКУВАННЯ**

U
B

S

N

S

I

E

S

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2023 РІК»

Закон України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» від 3 листопада 2022 року № 2710-IX набрав чинності з 01 січня 2023 року (опублікований в «Голосі України» від 3 грудня 2022 року).

Основні показники Держбюджету на 2022 рік такі:

Доходи та видатки

1. Доходи Держбюджету - 1 трлн 330 млрд грн, у тому числі:

- загального фонду — 1 трлн 173 млрд грн,
- спеціального фонду — 156 млрд гривень,

2. Видатки Держбюджету - 2 трлн 580 млрд грн, у тому числі:

- загального фонду — 2 трлн 296 млрд грн,
- спеціального фонду — 284 млрд гривень.

Мінімальна заробітна плата (без змін протягом 2023 року):

- у місячному розмірі: з 1 січня — 6700 гривень;
- у погодинному розмірі: з 1 січня — 40,46 гривні.

Прожитковий мінімум на одну особу з розрахунку на місяць (без змін протягом 2023 року)

Основні демографічні та соціальні групи населення	Прожитковий мінімум на одну особу з розрахунку на місяць
	з 1 січня 2023 року
Загальний показник	2589 грн
діти до 6-ти років	2272 грн
діти від 6 до 18 років	2833 грн
працездатні особи	2684 грн
особи, які втратили працездатність	2093 грн

Крім того, додатково прописано прожитковий мінімум для працездатних осіб, який застосовується для визначення:

- базового розміру посадового окладу судді: з 1 січня — 2102 гривні;
- посадових окладів працівників інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, а також працівників податкових органів: з 1 січня — 2102 гривні;
- посадового окладу прокурора окружної прокуратури: з 1 січня — 1600 гривень.

На що впливає визначений розмір мінімальної зарплати і прожиткового мінімуму – детально в розділі «Мінімальна заробітна плата і розміри ЄСВ» цього інформаційного бюлетеня.

ЗМІНИ В ОПОДАТКУВАННІ 2023: ПДВ, СКАСУВАННЯ ПІЛЬГ

3 1 січня 2023 року припиняє дію податкова пільга у космічній галузі

За пунктом 3 підрозділу 2 розділу XX Перехідних положень ПКУ тимчасово, до 1 січня 2023 року, суб'єкти космічної діяльності, на яких поширюється дія Закону «Про космічну діяльність», було звільнено від сплати ПДВ за відповідними видами операціями. З 1 січня 2023 року операції з ввезення на митну територію України суб'єктами космічної діяльності окремих товарів, визначених Митним кодексом, а постачання на митній території України результатів науково-дослідних і дослідницько-конструкторських робіт, які виконувалися для потреб космічної діяльності будуть оподатковуватися за загальними правилами.

3 1 січня 2023 року припиняє дію податкова пільга у кінематографії

Закінчується дія режиму звільнення від оподаткування ПДВ при ввезенні на митну територію України окремих товарів, які використовуються в галузі кінематографії, згідно з пунктом 61 підрозділу 2 розділу XX Перехідних положень ПКУ.

МІНФІН ПІДКОРИГУВАВ ДЕЯКІ МЕТОДРЕКОМЕНДАЦІЇ З БУХОБЛІКУ

Мінфін затвердив наказ від 18.10.2022 р. №337 «Про затвердження Змін до деяких методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку».

Ці методичні рекомендації привели у відповідність до НП(С)БО та інших нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку.

Наказ почав діяти з 19 жовтня 2022 року (з дня офіційного розміщення на сайті Мінфіну).

Зміни стосуються обліку багаторічних насаджень, строку корисного використання (експлуатації) та ліквідаційної вартості об'єкта основних засобів, амортизації основних засобів та обліку запасів:

- строк корисного використання та ліквідаційна вартість ОЗ переглядаються на кінець звітного року;
- нараховану амортизацію відображають як збільшення суми витрат, крім випадків включення до собівартості іншого активу;
- переоцінку ОЗ із нульовою залишковою вартістю слід робити в загальному порядку.

По всіх розділах змін (ОС, запаси, багаторічні насадження) вказано, що первинні документи повинні мати обов'язкові реквізити не лише посади, а й прізвища відповідних осіб.

Зміни щодо обліку ОЗ

За новим п. 28 розд. 5 Методичних рекомендацій № 561 **зміна методу амортизації, строку корисного використання та ліквідаційної вартості об'єкта ОЗ** відображаються як **зміни облікових оцінок**. Це означає, що у разі зміни цих показників **не потрібно перераховувати доходи і витрати попередніх періодів, застосовуючи змінні показники**.

Згідно зі змінами (п. 41 Методичних рекомендацій № 561) **визначення непридатності ОЗ** може здійснювати не постійно діюча комісія, як було раніше, а просто – **створена комісія**. Тобто вона може створюватися періодично, під конкретні операції списання.

Амортизація об'єкта основних засобів нараховується, виходячи з нового строку корисного використання та ліквідаційної вартості, починаючи з місяця, наступного за місяцем зміни строку корисного використання та/або ліквідаційної вартості.

Зміни з бухгалтерського обліку біологічних активів

Зміни - значною мірою уточнюючі:

- прибрана згадка про необхідність затвердження Держкомстатом первинних документів, якими оформляються операції з біологічними активами;
- первинні документи вже не повинні обов'язково містити місце їх складання;
- первинні документи мають містити не тільки посади, але й прізвища відповідальних осіб;
- сади, виноградники, ягідники названі плодоносними рослинами, а не багаторічними насадженнями.

Біологічні активи відображаються на дату проміжного і річного балансу за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на продаж, крім випадків, передбачених п. 11 НП(С)БО 30 (п. 5.1 Методичних рекомендацій № 1315). Раніше згадки про п. 11 не було.

Біологічні активи за загальним правилом при первісному визнанні оцінюються за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на продаж, крім випадків, коли справедливу вартість достовірно визначити неможливо (у цьому разі оцінюють за первісною вартістю, згідно з НП(С)БО 7).

Якщо справедливу вартість достовірно визначити неможливо біологічний актив зараховується на баланс підприємства за первісною вартістю, яка визначається відповідно до НП(с)БО 7 «Основні засоби» або НП(С)БО 9 «Запаси».

Зміни до методрекомедацій з бухгалтерського обліку запасів

З 19 жовтня аналітичний облік запасів ведеться у розрізі місць зберігання, матеріально відповідальних осіб та видів запасів **у вартісному та кількісному виразі**.

У п. 6.8 Методрекомедацій № 2 уточнено, що при інвентаризації тари може застосовуватися типова форма інвентаризаційного опису, затверджена Наказом Мінфіну від 17.06.2015 р. № 572.

Отримання запасів як внесок до статутного капіталу оформлюється прибутковим ордером або актом про приймання матеріалів, або товарно-транспортною накладною.

МІНФІН ЗНОВУ ЗМІНИВ ФОРМУ ДЕКЛАРАЦІЇ З ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

Мінфін наказом від 13.09.2022 р. №274 (zareєстрований в Мін'юсті 03.11.2022 р. за №1358/38694) затвердив зміни до форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств.

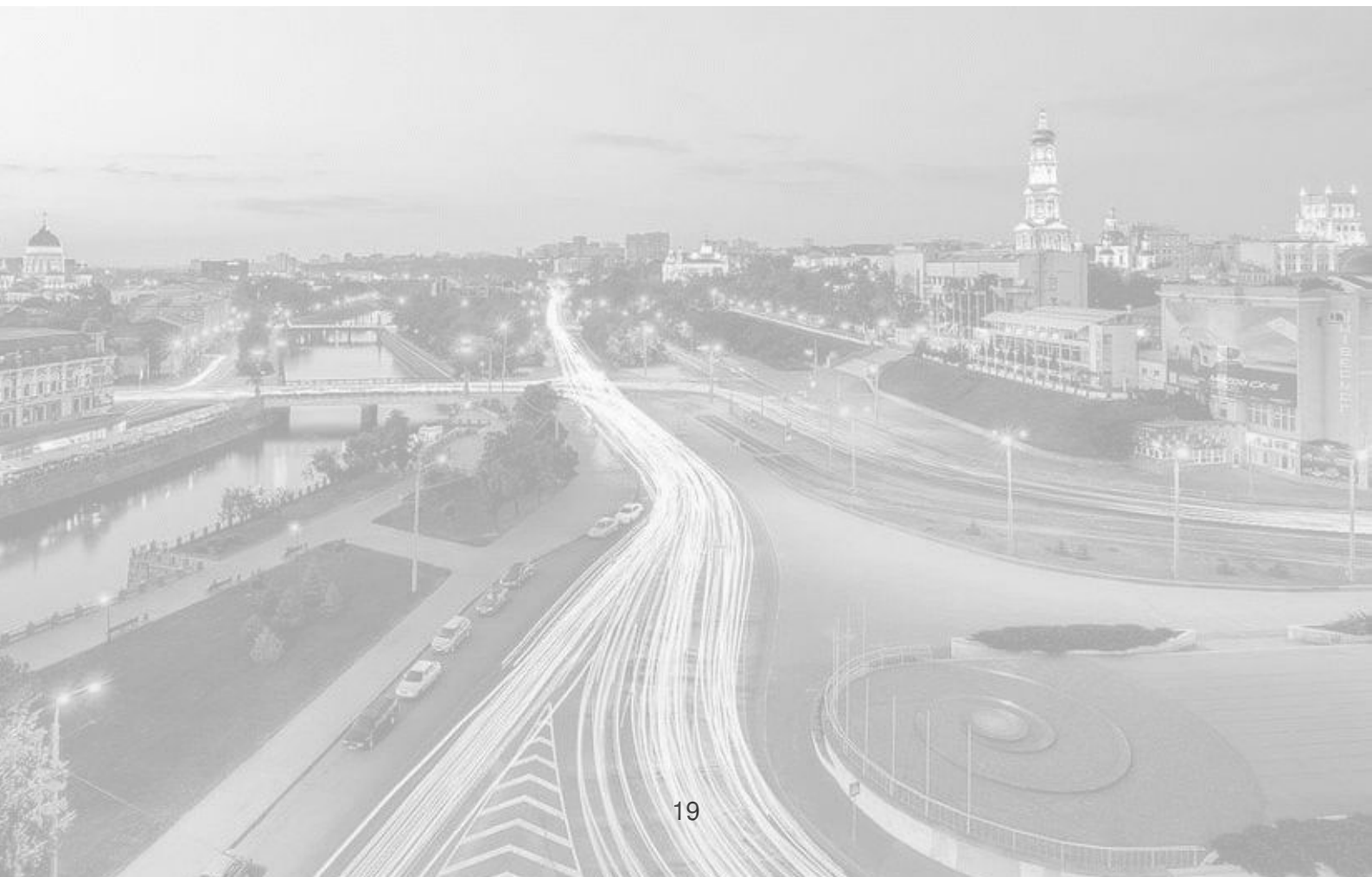
Зміни внесені з метою приведення форми декларації до положень ПКУ щодо спеціального режиму оподаткування резидентами Дія.Сіті за особливими умовами, які були запроваджені Законом України від 14 грудня 2021 року № 1946-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні».

Зокрема, **декларацію доповнено новим додатком ДІА (рядок 06.3 ДІА)**. У ньому проводитиметься розрахунок податку на операції резидента Дія.Сіті - платника податку на особливих умовах.

Крім того, у заголовній частині декларації з'явиться позначка для подання резидентами Дія.Сіті декларації з прибутку. Також з'являться згадки про цих платників податків в основній частині декларації та додатках ВП, РІ.

Наказ набрав чинності з 18.11.2022 року (опубліковано в «Офіційний вісник України» № 89 від 18.11.2022).

Оскільки наказ оприлюднено в IV кварталі 2022 р., за правилами податкового законодавства (п. 46.6 ПКУ), звітувати за нею маємо з I кварталу 2023 р.

ЗВІТ ПРО ВІДПОВІДНІСТЬ РЕЗИДЕНТА ДІЯ.СІТІ: КОЛИ ТА ЯК ПОДАВАТИ?

Резидент Дія.Сіті зобов'язаний щороку не пізніше 1 червня року, наступного за звітним, подавати до уповноваженого органу звіт про відповідність за період з 1 січня по 31 грудня попереднього року. Відповідно до ст. 13 розділу II Законом України 1667-IX «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» резидент Дія Сіті зобов'язаний забезпечити безперервну та повну відповідність усім вимогам, визначеним статтею 5 цього Закону, протягом усього строку резидентства. Резидент Дія Сіті зобов'язаний подати до уповноваженого органу не пізніш як в останній день шостого календарного місяця, наступного за календарним місяцем, у якому набуто статусу резидента Дія Сіті:

1. звіт про відповідність усім вимогам, визначеним ч. 1 ст. 5 цього Закону (у разі набуття статусу резидента Дія Сіті відповідно до ч. 3 ст. 5 цього Закону – вимогам, визначеним п. 1, 4 і 5 ч. 1 та п. 3 ч. 3 ст. 5 цього Закону), за підсумками трьох повних календарних місяців, наступних за місяцем, у якому набуто статус резидента Дія Сіті (початковий звіт про відповідність);
2. незалежний висновок, наданий суб'єктом аудиторської діяльності за підсумками перевірки тверджень резидента Дія Сіті, викладених у його початковому звіті про відповідність (не застосовується до резидентів Дія Сіті, які набули такий статус відповідно до ч. 3 ст. 5 цього Закону).

У разі виявлення уповноваженим органом розбіжностей між інформацією, зазначеною в початковому звіті про відповідність резидента Дія Сіті, який набув такий статус відповідно до ч. 3 ст. 5 цього Закону, та даними фінансової звітності резидента Дія Сіті, поданої у встановленому законом порядку, уповноважений орган подає до такого резидента Дія Сіті запит щодо надання незалежного висновку суб'єкта аудиторської діяльності за результатами перевірки тверджень, викладених у початковому звіті про відповідність резидента Дія Сіті.

Запит щодо надання незалежного висновку надсилається уповноваженим органом в електронній формі на адресу електронної пошти резидента Дія Сіті, зазначену в реєстрі Дія Сіті, протягом 15 робочих днів з дня отримання від резидента Дія Сіті початкового звіту про відповідність або протягом 15 робочих днів з дня подання відповідної фінансової звітності у встановленому законом порядку.

Резидент Дія Сіті зобов'язаний подати незалежний висновок на запит уповноваженого органу протягом 60 днів з дня отримання такого запиту.

Резидент Дія Сіті зобов'язаний щороку не пізніше 1 червня року, наступного за звітним, подавати до уповноваженого органу звіт про відповідність вимогам, визначеним статтею 5 цього Закону, за період з 1 січня до 31 грудня попереднього календарного року (річний звіт про відповідність).

Перший річний звіт про відповідність подається за період з дня набуття статусу резидента Дія Сіті до 31 грудня відповідного календарного року.

До річного звіту про відповідність додається незалежний висновок, поданий суб'єктом аудиторської діяльності за результатами перевірки тверджень резидента Дія Сіті, викладених у його річному звіті про відповідність.

Звіт про відповідність має включати:

- 1) заповнення про відповідність резидента Дія Сіті усім вимогам, визначеним статтею 5 цього Закону;

2) твердження про розмір середньої місячної винагороди працівникам та гіг-спеціалістам (у разі залучення) за кожен календарний місяць звітного періоду;

3) твердження про середньооблікову кількість працівників та гіг-спеціалістів (у разі залучення) резидента Дія Сіті за підсумками кожного календарного місяця звітного періоду;

4) твердження про розмір частки кваліфікованого доходу резидента Дія Сіті, отриманого за звітний період, у загальному доході резидента Дія Сіті, отриманому за звітний період;

5) твердження про розмір доходу резидента Дія Сіті, що набув статусу відповідно до ч. 3 ст. 5 цього Закону, визначеного відповідно до пп. 2 п. 292.1 ПКУ, за кожен з таких періодів:

- звітний період (для початкового, першого річного та другого річного звітів про відповідність);
- календарний рік, що передує року, в якому подається звіт про відповідність, та календарний рік, що передує року, в якому подано заяву про набуття статусу резидента Дія Сіті (для початкового звіту про відповідність).

Незалежний висновок має бути поданий суб'єктом аудиторської діяльності, який відповідно до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» має право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності.

З 11 СІЧНЯ ПРАЦЮЄ ОНОВЛЕНИЙ ПОРЯДОК БЛОКУВАННЯ ПН

Постановою КМУ від 23.12.2023 №1428 внесено зміни в Постанову №1165 «Порядок зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних». Зміни почали діяти з 11 січня 2023 року (постанову №1428 опубліковано в «Урядовому кур'єрі» 27.12.2023).

Що змінено в Порядку?

1. Запроваджено разову автоматичну реєстрацію ПН/РК, що були зупинені у період з 14.10.2022 до 11.12.2023, якщо у таких ПН/РК зазначено операції з кодами товарів згідно з УКТ ЗЕД та/або кодами послуг згідно з Державним класифікатором продукції та послуг, що відображені у таблицях даних платника податку, за якими прийнято рішення про врахування.

2. Розширено ознаки безумовної реєстрації ПН/ РК в ЄРПН, зокрема, **виключено з моніторингу:**

- податкові накладні, в яких обсяг постачання не перевищує **5 тис.** гривень;
- розрахунки коригування, в яких абсолютне значення суми коригування на зменшення/збільшення суми компенсації не перевищує **5 тис.** гривень.

Водночас обсяг операцій у поточному місяці за такими ПН/РК не перевищує **500 тис.** гривень;

2) змінено форми додатка 4 до Порядку зупинення «Рішення про відповідність/невідповідність платника податку на додану вартість критеріям ризиковості платника податку», додатка 6 до Порядку зупинення «Рішення про врахування/неврахування таблиці даних платника податку на додану вартість» та додатка 7 до Порядку зупинення «Рішення про неврахування таблиці даних платника податку на додану вартість» - у відповідних полях рішень буде зазначено детальну інформацію, за якою було встановлено відповідність критеріям ризиковості платника податку, тип операції (придбання/постачання), період здійснення господарської операції, код згідно з УКТ ЗЕД /ДКПП/ умовним кодом товару, податковий номер платника податку, задіяного в ризиковій операції;

3) встановлено, що у разі виключення платника податку з переліку платників, які відповідають критеріям ризиковості платника податку, на підставі рішення комісії регіонального рівня або рішення суду автоматично виключати з переліку ризикових його контрагентів з урахуванням встановлених умов;

4) встановлено, що критерії ризиковості платника податку стосовно неподання податкової звітності з податку на додану вартість за два останніх звітних (податкових) періоди та неподання фінансової звітності за останній звітний період застосовуватимуться з урахуванням можливості/неможливості подання такої звітності в умовах воєнного стану (пп. 69.1 ПКУ);

5) запроваджено довідник кодів податкової інформації, яка є підставою для прийняття рішення про відповідність платника податку критеріям ризиковості платника податку. Такий довідник визначається ДПС та затверджується відповідним наказом, оприлюдненим на офіційному вебсайті ДПС;

6) розширено показник пункту 1 позитивної податкової історії платника податку на додану вартість щодо одночасного виконання умов досягнення обсягів постачання за поточний період, зокрема, збільшити вимоги до обсягу постачання з 500 тис. грн до 1 млн грн та на одного отримувача з 50 тис. грн до 100 тис. гривень;

7) доповнено показник, за яким визначається позитивна податкова історія для сільськогосподарських підприємств, умовою, за якої ним зможуть скористатися платники податку, які перебувають на спрощеній системі оподаткування четвертої групи та якими сплачено податкові зобов'язання з єдиного податку в повному обсязі та у строки, передбачені законодавством;

8) пом'якшено критерії ризиковості здійснення операцій шляхом:

- виключення умови щодо відсутності у таблиці даних платника податку на додану вартість товару/послуги, зазначеного/зазначеної в податковій накладній, поданій для реєстрації в Реєстрі;
- доповнення коефіцієнта націнки 1,5 у формулу визначення залишку товару, в межах якого можна реєструвати розрахунок коригування на зменшення суми податкових зобов'язань;
- встановлення, що не вважатиметься ризиковою операція, за якою складено розрахунок коригування за операціями з постачання електричної енергії, природного газу, теплової енергії.

З 1 СІЧНЯ 2023 РОКУ ЗМІНИ ЩОДО ПОДАТКОВИХ НАКЛАДНИХ, РОЗРАХУНКІВ КОРИГУВАННЯ (ПН/РК)

При складанні ПН слід використовувати нові коди УКТ ЗЕД. У разі складання ПН на постачання товарів, придбаних до 31 грудня 2022 року включно слід застосовувати «старі» коди УКТ ЗЕД, при складанні ПН на придбані товари або імпортовані з 1 січня 2023 року – нові коди.

СКАСОВУЄТЬСЯ МОРАТОРІЙ НА СТРОКИ РОЗГЛЯДУ СКАРГ З БЛОКУВАННЯ ПН/РК

З третього січня набирає чинності Закон України від 13 грудня 2022 року № 2836-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо сприяння відновленню енергетичної інфраструктури України», який відновлює строки для розгляду скарг на заблоковані ПН/РК в ЄРПН.

Проте строк розгляду скарг на рішення про відмову у реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних продовжений до **10 робочих днів з дня отримання такої скарги** центральним органом виконавчої влади.

МІНІМАЛЬНИЙ ЄСВ ЗА ПРАЦІВНИКІВ: КОЛИ ТРЕБА ДОНАРАХОВУВАТИ?

Коли роботодавець має нарахувати на зарплату працівника ЄСВ не нижче від мінімального страхового внеску? Як виконувати це правило під час війни? Як зазначити донарахування ЄСВ у єдиній «зарплатній» звітності?

Нагадаємо, що відповідно до ч. 5 ст. 8 Закону про ЄСВ єдиний соцвнесок для роботодавців встановлюється у розмірі 22% до визначеної статтею 7 цього закону бази нарахування ЄСВ.

Менші ставки ЄСВ передбачені лише щодо працівників із інвалідністю (проте щодо них донарахування ЄСВ до мінімального розміру і не робиться!).

Тобто коли йдеться про «базову» ставку 22%, то є вимога сплачувати за працівника ЄСВ у розмірі, не меншому за мінімальний внесок!

Якщо база нарахування ЄСВ не перевищує розміру МЗП, встановленої законом за місяць, за який отримано дохід, сума ЄСВ розраховується як добуток розміру МЗП, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід (прибуток), та ставки ЄСВ.

Звертаємо увагу! З 1 жовтня 2022 року згідно з Законом про Держбюджет на 2022 рік і протягом всього 2023 року згідно з Законом про Держбюджет на 2023 рік - розмір мінімальної зарплати становитиме:

- у місячному розмірі – 6700 грн;
- у погодинному розмірі – 40,46 грн.

Мінімальний страховий внесок з ЄСВ - 1 474 грн (6700,0 грн*22%).

Максимальна база для нарахування ЄСВ протягом всього 2023 року становить 100 500 грн., **максимальний страховий внесок з ЄСВ – 22 110 грн.**

А коли ЄСВ не донараховують?

Наводимо перелік випадків, коли не потрібно застосовувати правило донарахування ЄСВ до мінімального страхового внеску, а саме:

- до заробітної плати з джерела не за основним місцем роботи — базою нарахування ЄСВ є отриманий дохід (прибуток) незалежно від його розміру;
- до заробітної плати (доходу) працівника — особи з інвалідністю, який працює на підприємстві або у ФОПа, де застосовується ставка 8,41%;
- до заробітної плати (доходу) працівників всеукраїнських громадських організацій інвалідів, зокрема товариств УТОГ та УТОС, де застосовується ставка 5,3%;
- до заробітної плати (доходу) підприємств та організацій, громадських організацій інвалідів, де застосовується ставка 5,5% (для працюючих інвалідів);
- до працівників, яким надано відпустки без збереження заробітної плати на період проведення АТО у відповідному населеному пункті з урахуванням часу, необхідного для повернення до місця роботи, але не більше ніж 7 календарних днів після прийняття рішення про припинення АТО;
- якщо працівника прийнято не з першого робочого дня та звільнено не останнім робочим днем звітного місяця;
- якщо працівник повний місяць перебуває у відпустці без збереження заробітної плати — бази нарахування єдиного внеску немає;
- для працівника (за основним місцем роботи), в якого початок та закінчення лікарняного припадають на різні місяці, єдиний внесок у місяці початку лікарняного нараховується за фактично відпрацьований час, адже загальна сума доходу ще не є відомою (сума лікарняних визначається після надання листка непрацездатності).

Як війна впливає на сплату ЄСВ роботодавцями?

Час воєнного стану накладає відбиток на правила сплати ЄСВ.

Для окремих роботодавців щодо сплати ЄСВ встановлено пільги.

Це стосується фізосіб-роботодавців, які є платниками єдиного податку II та III груп, а також юридичних осіб, які належать до III групи єдиного податку. Вони мали право за власним рішенням не сплачувати ЄСВ за найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до ЗСУ, яким виплачувався середній заробіток. Але обов'язок виплати цього середнього заробітку з 19 липня 2022 року скасовано.

За липень 2022 року всі роботодавці, які виплачували востаннє середній заробіток мобілізованим мали сплатити ЄСВ за цей місяць не нижче мінімального соцвнеску.

На час воєнного стану діє можливість призупинення трудових відносин. В цій ситуації донараховувати ЄСВ до розміру мінімального страхового внеску роботодавець не повинен – цю втрату бюджету та страхового стажу має компенсувати держава-агресор. Проте, на даний час з цього приводу ще немає роз'яснень.

Деякі підприємства ввели простій. У місяці, в якому стався простій, за працівників, зайнятих на основному місці роботи, ЄСВ нараховують не нижче мінімального страхового внеску. Якщо в такому місяці база нарахування ЄСВ за ставкою 22 % виявиться нижчою за мінімальну зарплату, тоді ЄСВ нараховують на різницю між фактично одержаним заробітком і мінімальною зарплатою. Це ж стосується і тих випадків, коли простій триває весь місяць.

Правила нарахування ЄСВ на перехідні лікарняні

Для працівника (за основним місцем роботи), в якого початок та закінчення лікарняного припадають на різні місяці, ЄСВ у місяці початку лікарняного нараховується за фактично відпрацьований час, бо загальна сума доходу ще не є відомою (сума лікарняних буде визначена після надання листка непрацездатності).

Якщо після надання листка непрацездатності після розподілу лікарняного (суми допомоги з тимчасової непрацездатності належать до того місяця, за який вони нараховані) загальний дохід за місяць становить менше від мінімального розміру, питання необхідності донарахування сум ЄСВ має розглядатись одночасно з нарахуванням сум допомоги з тимчасової втрати працездатності.

Перехідна щорічна відпустка

Для працівника, який відпрацював частину місяця, а іншу частину перебував у відпустці, де загальна сума нарахованого доходу за поточний місяць (сума нарахованої заробітної плати за відпрацьований час та частина відпусткових, нарахованих за час перебування працівника у відпустці в поточному місяці) не перевищує розміру МЗП, сума ЄСВ розраховується як добуток розміру МЗП та ставки ЄСВ.

Водночас ЄСВ на суму другої частини відпусткових нараховується на фактично нараховану суму, бо ці доходи включаються до бази нарахування ЄСВ майбутнього періоду.

Приклад нарахування ЄСВ на суму винагороди за договорами ЦПХ

- 1) Якщо фізособа-виконавець не перебуває із замовником у трудових відносинах, а отже, не отримує від нього за певний звітний місяць жодних інших доходів, крім винагороди за договором ЦПХ, вимоги ч. 5 ст. 8 Закону про ЄСВ не застосовуються і базою для нарахування ЄСВ є сума такої винагороди.
- 2) Якщо фізособа-виконавець за договором ЦПХ одночасно перебуває із замовником у трудових відносинах, то правила ч. 5 ст. 8 Закону про ЄСВ працюють до загальної суми доходу за кожен місяць окремо.

АУТСОРСИНГ РОЗРАХУНКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

МІНІМАЛЬНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА І РОЗМІРИ ЄСВ

Законом України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» від 3 листопада 2022 року №2710-IX встановлено такі основні показники та мінімуми на поточний рік:

Мінімальна зарплата і прожитковий мінімум

З 1 січня 2023 року розмір мінімальної зарплати не змінюється протягом року і становитиме:

- у місячному розмірі — **6700** грн;
- у погодинному розмірі — **40,46** грн.

Прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць - **2589** грн, для основних соціальних і демографічних груп населення:

- дітей віком до 6 років – 2272 грн;
- дітей віком від 6 до 18 років – 2833 грн;
- **працевдатних осіб – 2684** грн;
- осіб, які втратили працевдатність, - 2093 грн.

Єдиний соціальний внесок (ЄСВ) у 2023 році

Максимальний розмір ЄСВ – 22 110 грн, **максимальна база** для нарахування ЄСВ - **100 500,0** грн. (6700 x 15);

Мінімальний розмір ЄСВ - 1 474 грн (6700 x 22%).

Нюанси про мінімальний страховий внесок з ЄСВ:

ЄСВ на зарплату **основному** працівникові, який не є особою з інвалідністю - **не нижче ніж 1 474** грн.

Якщо працівник — **сумісник**, то 22% ЄСВ застосовується до його **фактичної** зарплати.

Якщо працівник — **особа з інвалідністю**, нараховується ЄСВ за ставкою **8,41%** до **фактичної** суми нарахованої зарплати.

Якщо фізична особа працює на підприємстві, що є **резидентом Дія Сіті**, то сплачується:

- **1 474** грн (мінімальний страховий внесок з ЄСВ) **на суму винагороди** фізичній особі за виконання робіт (надання послуг) **за гіг-контрактами**;

- **1 474** грн (мінімальний страховий внесок з ЄСВ) на суму нарахованої кожній застрахованій особі зарплати за видами виплат, які включають основну та додаткову зарплату, інші компенсаційні виплати, зокрема в натуральній формі, що визначаються відповідно до Закону України "Про оплату праці" – для осіб, що працюють за трудовими договорами.

Визначений розмір мінімальної зарплати (МЗП) впливає на:

Добові у 2023 році – суми, що не оподатковуються ПДФО:

- у межах території України – **670,0** грн. (не більше ніж 0,1 розміру МЗП, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, в розрахунку за кожен календарний день такого відрядження - пп. 170.9.1 ПКУ;

- для відряджень за кордон - не вище 80 євро за кожен календарний день такого відрядження за офіційним обмінним курсом гривні до євро, установленим НБУ, в розрахунку за кожен такий день - п.п. 170.9.1 ПКУ.

Граничні розміри неоподатковуваної матеріальної допомоги на рік:

- нецільова благодійна допомога, яка надається резидентами — юридичними або фізичними особами на користь платника податку протягом звітного податкового року, сукупно (п.п. 170.7.3 ПКУ) – **3760,0 грн**;
- благодійна допомога на відновлення втраченого майна, на житлові, соціальні, побутові та інші потреби згідно з переліком, визначеним постановою КМУ від 26.11.2014 № 653, що виникли у платників податку, визначених п.п. 165.1.54 ПКУ (п.п. «б» п.п. 170.7.8 ПКУ - не більше 500 розмірів МЗП на 1 січня звітного року) - **3 350 000,0 грн**;
- Допомога на поховання померлого працівника, яка надається його роботодавцем за його останнім місцем роботи (у тому числі перед виходом на пенсію) (п.п. «б» п.п. 165.1.22 ПКУ) – **7 520,0 грн**.

Також, розмір МЗП впливає на:

Вартість навчання без оподаткування ПДФО і ВЗ в 2023 році – 20100,00 грн на місяць (3 МЗП на 1 січня року) на користь вітчизняних вищих та професійно-технічних навчальних закладів за здобуття освіти, за підготовку чи перепідготовку.

Штрафи за порушення законодавства з праці: порушення строків виплати зарплати - 3 МЗП (**20 100 грн**); неоформлені працівники та зарплата у «конвертах» - 10 МЗП (**67 000 грн**) за перше порушення, 30 МЗП (**201 000 грн**) за кожного працівника, щодо якого скоєно порушення – за повторне протягом двох років з дня виявлення порушення; недотримання мінімальних державних гарантій в оплаті праці - 2 МЗП (**13 400 грн**) за кожного працівника; недотримання гарантій та пільг мобілізованим працівникам та строковикам - 4 МЗП (**26 800 грн**) за кожного працівника; інші порушення трудового законодавства - 1 МЗП за кожне порушення (**6 700 грн**), за повторне порушення протягом року з дня виявлення порушення - 2 МЗП (**13 400 грн**).

ЗБІЛЬШЕННЯ РОЗМІРУ ПРОЖИТКОВОГО МІНІМУМУ У 2023 РОЦІ: НА ЩО ЦЕ ВПЛИНЕ?

Законом України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» від 3 листопада 2022 року № 2710-ІХ (Закон про Держбюджет на 2023 рік) затверджено нові розміри прожиткового мінімуму для різних категорій населення України. Протягом усього 2023 року вони залишатимуться на рівні грудня 2022 року.

Законом про Держбюджет передбачено у 2023 році такі розміри прожиткового мінімуму:

Основні демографічні та соціальні групи населення	Прожитковий мінімум на одну особу з розрахунку на місяць
	з 1 січня по 31 грудня
Загальний показник	2589 грн
діти до 6-ти років	2272 грн
діти від 6 до 18 років	2833 грн
працездатні особи	2684 грн
особи, які втратили працездатність	2093 грн

Також, додатково прописано прожитковий мінімум для працездатних осіб, який застосовується для визначення:

- базового розміру посадового окладу судді: з 1 січня – 2102 гривні;
- посадових окладів працівникам інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами: з 1 січня – 2102 гривні;
- посадового окладу прокурора окружної прокуратури: з 1 січня – 1600 гривень.

В Законі про Держбюджет на 2023 рік визначено, що розміри прожиткового мінімуму будуть на рівні грудня 2022 року, і з 1 січня по 31 грудня 2023 року не зміняться.

Нагадаємо, на які основні показники впливає розмір прожиткового мінімуму у 2023 році.

Мінімальний розмір посадового окладу

Мінімальний посадовий оклад (місячна тарифна ставка) – 2684,0 грн. Встановлюється у розмірі, не меншому за прожитковий мінімум, встановлений для працездатних осіб на 1 січня календарного року.

Роботодавцям потрібно переглянути штатні розклади і у разі потреби внести до них зміни.

Індексація заробітної плати

Законом України від 3 листопада 2022 року № 2710-ІХ «Про Державний бюджет України на 2023 рік» (ЗУ «Про держбюджет на 2023 рік») скасовано індексацію зарплати у 2023 році, а саме:

пунктом 3 Прикінцевих положень ЗУ «Про держбюджет на 2023 рік» зупинено на 2023 рік дію Закону України від 3 липня 1991 року № 1282-XII «Про індексацію грошових доходів населення».

Нагадаємо, що за правилами ЗУ «Про індексацію грошових доходів населення» у разі перевищення індексу споживчих цін (ІСЦ) 103% необхідно проводити індексацію зарплати у межах прожиткового мінімуму місяця наступного за місяцем опублікування нового ІСЦ.

Зупинення на 2023 рік дію ЗУ «Про індексацію грошових доходів населення» означає, що востаннє індексацію треба нарахувати на заробітну плату грудня 2022 року, навіть якщо фактично зарплату за грудень 2022 буде нараховано в січні 2023.

На заробітну плату за періоди з 1 січня 2023 року і весь 2023 рік (до 31 грудня 2023 року) індексація на заробітну плату не нараховується. Незалежно від величини індексу споживчих цін (ІСЦ).

Розміри податкової соціальної пільги (ПСП) у 2023 році

Вид ПСП (норма ПКУ)	Граничний розмір зарплати, що дає право на застосування ПСП у 2023 році, грн	Розмір ПСП, грн
Звичайна (п.п. 169.1.1)	3760	1342
Звичайна на дітей (п.п. 169.1.2)	— для одного з батьків 3760 x кількість дітей віком до 18 років; — для другого — 3760	1342 x кількість дітей віком до 18 років
Підвищена на дітей (пп. «а» і «б» п.п. 169.1.3)	— для одного з батьків 3760 x кількість дітей віком до 18 років; — для другого — 3760	2013 x кількість дітей віком до 18 років, на яких надається ПСП
Підвищена (пп. «в» — «е» п.п. 169.1.3)	3760	2013
Максимальна (п.п. 169.1.4)	3760	2684

Аліменти

Мінімальний розмір аліментів на одну дитину не може бути меншим ніж 50% прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку (ч. 2 ст. 182 Сімейного кодексу України).

Отже, розмір аліментів з 01.12.2022 р. по 31.12.2023 р. становитиме:

- для дітей до 6 років – не менше **1136 грн** (2272 грн × 50%);
- для дітей від 6 до 18 років – не менше **1416,50 грн** (2833 грн × 50%).

У разі, якщо у заяві від працівника або у виконавчому листі розмір аліментів є меншим, роботодавець змінити призначену суму аліментів не має права і утримує їх відповідно до зазначеного у виконавчому листі розмірі.

Зацікавлена особа має право звернутися до суду для перегляду розміру аліментів. При цьому, якщо розмір аліментів, визначений судом, у твердій грошовій сумі є меншим означеного мінімального розміру аліментів, дитині призначається відповідно до закону державна допомога у розмірі різниці між визначеним розміром аліментів і 50% прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку.

Декретні непрацюючим

Допомога в розрахунку на місяць не може бути меншою, ніж **671 грн** (2684,00 грн × 25%).

Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами надається у розмірі 100% середньомісячного доходу жінки (стипендії, зарплати, допомоги з безробіття тощо) на місяць.

Для жінок, які не є найманими працівниками чи підприємцями, які сплачують ЄСВ, допомога не може бути меншою, ніж 25% розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатної особи.

Право на цю допомогу мають усі жінки (у тому числі неповнолітні), які не застраховані в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Мінімальний розмір усієї такої допомоги, що надається органами управління праці і соціального захисту, залежно від тривалості періоду вагітності та пологів, з 01.12.2022 р. по 31.12.2023 р. становитиме:

- якщо 126 календарних днів відпустки – 2818,62 грн;
- якщо 140 календарних днів відпустки – 3131,80 грн;
- якщо 180 календарних днів відпустки – 4026,60 грн.

Допомога одиноким матерям

З 01.12.2022 р. по 31.12.2023 р. максимальний розмір допомоги становитиме для дітей:

- до 6 років – **2272 грн**;
- від 6 до 18 років – **2833 грн**;
- від 18 до 23 років (якщо дитина навчається на стаціонарі у ВНЗ) – **2684 грн**.

Цю допомогу надають у розмірі, що дорівнює різниці між 100% прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні 6 місяців (сукупний дохід сім'ї за 6 місяців необхідно розділити на 6, а потім на кількість членів такої сім'ї). Отриманий після ділення дохід необхідно порівняти з відповідним прожитковим мінімумом.

Якщо в результаті порівняння середньомісячний дохід на кожну дитину виявиться:

- вищим за відповідний прожитковий мінімум – то соціальні виплати на дітей такої одинокій матері не призначаються;
- нижчим за відповідний прожитковий мінімум – тоді одинокій матері буде призначена соціальна виплата на дітей у розмірі різниці між прожитковим мінімумом на дитину відповідного віку і середньомісячним доходом на одного члена сім'ї.

Також, розмір прожиткового мінімуму впливає на:

Судовий збір

Ставки судового збору прив'язані до прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня календарного року. Всі розміри судового збору встановлено ст. 4 Закону України від 08.07.2011 №3674-VI «Про судовий збір».

Збір за адмінпослуги

Відповідно до ст. 36 Закону України від 15.05.2003 року №755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» та ст.34 Закону України від 01.07.2004 №1952-IV «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», адміністративний збір та плата за надання відомостей справляються у відповідному розмірі від прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленому законом на 1 січня календарного року, в якому подаються відповідні документи для проведення реєстраційної дії або запит про надання відомостей з Єдиного державного реєстру, та округлюються до найближчих 10 гривень.

Відповідно зі зміною розміру прожиткового мінімуму у січні 2023 року – змінено й ставки адміністративного збору у 2023 році.

ЗА IV КВАРТАЛ 2022 РОКУ СЛІД ПОДАВАТИ ОНОВЛЕНУ ЄДИНУ ЗВІТНІСТЬ

Законом України від 15 березня 2022 № 2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» внесено низку змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08 липня 2010 № 2464-VI (далі – Закон № 2464).

У зв'язку з цим, було приведено у відповідність та викладено в новій редакції форму Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску (далі – податковий розрахунок) та внесено зміни до Порядку його заповнення та подання (далі – Порядок), затверджених наказом Міністерства фінансів України від 13.01.2015 № 4.

Форму податкового розрахунку розд. I доповнено новими ряд. 1.6, 2.6, 3.7, 4.4, 6.4 **щодо відображення суми нарахованої зарплати за найманих працівників, яких було призвано на військову службу до ЗСУ у період мобілізації**, які не отримували доходи у вигляді грошового забезпечення та внесено окремі редакційні правки.

Порядок так само містить 5 розділів.

Внесено зміни до описової частини Порядку щодо внесених до податкового розрахунку нових рядків - що дозволить провести коригування нарахованої зарплати та, відповідно, ЄСВ за мобілізованих найманих працівників за попередній період.

Додаток 1 до Порядку доповнено кодом категорії застрахованих осіб 75 «громадяни України, що підписали контракт добровольця територіальної оборони», що дозволить роботодавцям відображати суми нарахованої середньої зарплати зазначеним застрахованим особам на час виконання ними державних або громадських обов'язків та кодами категорій застрахованих осіб 76–80, призваних під час мобілізації на військову службу до ЗСУ, за яких роботодавці мали право за власним рішенням не сплачувати ЄСВ.

Також, внесено редакційні зміни до описової частини та приведені у відповідність до чинного законодавства інші розділи Порядку.

Звітувати за оновленою формою єдиної звітності з ЄСВ, ПДФО, ВЗ - **за IV квартал 2022 року**.
Формат оновленої єдиної звітності юридичних осіб - J0500108, а для фізичних осіб - F0500108.

З 1 СІЧНЯ 2023 РОКУ ФІНАНСУВАННЯ ЛІКАРНЯНИХ ЗДІЙСНЮЄ ПФУ

З 1 січня 2023 року уповноваженим органом в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності є Пенсійний Фонд України. **Закон України від 21.09.2022 р. № 2620-IX** "Про внесення змін до Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" та Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", постановою КМУ від 02.12.2022 р. № 1350 "Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо забезпечення реалізації окремих функцій Пенсійного фонду України та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України" (**Закон №2620**) **набрав чинності з 1 січня 2023 року.**

Законом № 2620 передбачено ряд змін:

Новації адміністративні

Якщо раніше Фонд соціального страхування України (ФСС) та Пенсійний фонд України (ПФУ) кожен були страхувальником за власним видом державного страхування, то тепер страхувальник буде лише один. І це буде Пенсійний фонд.

ПФУ є держателем та адміністратором електронного реєстру листків непрацездатності як складової частини реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Саме ПФУ тепер буде здійснювати (крім вже існуючих обов'язків) колишні обов'язки ФСС:

- призначення страхових виплат та надання соціальних послуг;
- профілактику нещасних випадків;
- проведення перевірки обґрунтованості видачі, продовження листків непрацездатності і документів, що є підставою для їх формування, на базі інформації з електронних систем та реєстрів;
- контроль за використанням страхувальниками та застрахованими особами страхових коштів.

Що змінюється для страхувальників

До 1 січня 2023 року	3 1 січня 2023 року
<i>Хто приймає рішення про виплату лікарняних?</i>	
Комісія соцстрахування на підприємстві	Роботодавець або уповноважені ним особи
<i>Термін розгляду лікарняних та прийняття рішення про виплату</i>	
10 днів – з дня надходження лікарняного по тимчасовій непрацездатності до роботодавця (днем надходження вважається восьмий день після закриття лікарняного); 10 днів – з дня надходження до роботодавця лікарняного по вагітності та пологах (днем надходження вважається восьмий день після відкриття лікарняного); 5 днів – повідомлення працівника про відмову в оплаті.	10 днів – з дня надходження лікарняного по тимчасовій непрацездатності до роботодавця (днем надходження вважається восьмий день після закриття лікарняного); 3 дні – з дня надходження до роботодавця лікарняного по вагітності та пологах (днем надходження вважається восьмий день після відкриття лікарняного); 5 днів – повідомлення працівника про відмову в оплаті.
<i>Спосіб подання заяв-розрахунків</i>	
– онлайн за допомогою клієнтського спеціалізованого програмного забезпечення; – на паперових носіях до відділень робочих органів виконавчої дирекції ФССУ	– в електронному вигляді через особистий кабінет страхувальника на вебпорталі електронних послуг Пенсійного фонду України; – на паперових носіях до будь-якого сервісного центру Пенсійного фонду України
<i>Фінансування страхувальників</i>	
ФССУ протягом 10-ти днів після надходження заяви-розрахунку	Пенсійний фонд України протягом 3-х днів централізовано на окремі поточні рахунки, відкриті страхувальниками в установах банків для зарахування страхових коштів, після надходження заяви-розрахунку
<i>Хто проводить перевірки страхувальників?</i>	
Робочі органи виконавчої дирекції ФССУ	Територіальні органи Пенсійного фонду України

Для подання заяв-розрахунків в електронному вигляді роботодавцям не потрібно укладати з Пенсійним фондом України договір про визнання КЕП.

Форма заяви-розрахунку наразі не змінилась.

Для отримання компетентних консультацій і страхувальники, і застраховані особи мають звертатись до Пенсійного фонду України.

ДНІ ПРИЗУПИНЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ ВИКЛЮЧАЮТЬСЯ ІЗ РОЗРАХУНКОВОГО ПЕРІОДУ

Постановою Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2022 року № 1350 внесено зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 № 1266 «Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням». Постанова № 1350 набрала чинності з 1 січня 2023 року.

Дні призупинення трудового договору включено до поважних причин, з яких працівник не відпрацьовував.

Таким чином, з метою розрахунку середньоденної заробітної плати із **розрахункового періоду виключаються календарні дні призупинення дії трудового договору у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.**

В такому ж порядку обчислюється середньоденна сума заробітної плати (доходу) застрахованої особи, яка є працівником або гіг-спеціалістом резидента Дія Сіті, з якої фактично сплачено страхові внески.

З 1 СІЧНЯ 2023 РОКУ – ШІСТЬ КАЛЕНДАРНИХ МІСЯЦІВ ДЛЯ ЗВЕРНЕННЯ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ

Законом України від 21 вересня 2022 року № 2620-IX «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» внесено зміни до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23 вересня 1999 року № 1105-XIV.

З 1 січня 2023 року страхові виплати, передбачені цим Законом, здійснюються у разі, якщо звернення за їх призначенням надійшло **не пізніше шести календарних місяців** з дня відновлення працездатності, закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, з дня смерті застрахованої особи або члена її сім'ї (до 1 січня 2023 року термін звернення за призначенням страхових виплат був - 12 календарних місяців).

ЗВІТ ПРО ЗАЙНЯТІСТЬ ТА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ (ЗВІТ №10-ПОІ) ЗА 2022 РІК І НАДАЛІ – ВЖЕ НЕ ПОДАЄТЬСЯ.

Із 06.11.2022 діє закон, яким запровадили автоматизований обмін інформацією між державними фондами. Тепер не потрібно звітувати про працівників з інвалідністю - **«Звіт про зайнятість і працевлаштування осіб з інвалідністю» (форма № 10-ПОІ (річна)) за 2022 рік і надалі не подаємо.** Натомість більше відомостей доведеться подавати до ПФУ.

6 листопада 2022 року набрав чинності **Закон № 2682-ІХ** «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту соціальних, трудових та інших прав фізичних осіб, у тому числі під час воєнного стану, та спрощення обліку робочих місць для осіб з інвалідністю» (далі - Закон № 2682). Законом № 2682 частину 3 ст. 17 Закону № 2464 доповнено новим абзацом другим, відповідно до якого інформація з Державного реєстру про створення робочих місць для осіб з інвалідністю, про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю надається Пенсійним фондом України Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю у порядку та за формою, встановленими Пенсійним фондом за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Закон № 2682 опубліковано в офіційному виданні «Голос України» від 05.11.2022 № 226.

Інформація щодо зайнятості та виконання підприємствами нормативу з працевлаштування осіб з інвалідністю надається в ПФУ, а саме:

- про створення підприємствами, установами, організаціями, фізособами, які використовують найману працю, робочих місць для осіб з інвалідністю, про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю;
- необхідну для обчислення кількості робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю підприємствами, установами, організаціями (далі – підприємствами), фізособами, які використовують найману працю, відповідно до встановленого ч. першою ст. 19 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» від 21.03.1991 р. № 875-ХІІ (далі - Закон № 875) нормативу.

Зверніть увагу, що сам **норматив** працевлаштування осіб з інвалідністю **не змінився.**

Отримана від ПФУ **інформація**, яка містить **ознаки порушень законодавства** про створення робочих місць для осіб з інвалідністю, про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю, **є підставою для проведення перевірки підприємств**, у т. ч. підприємств, організацій громадських об'єднань осіб з інвалідністю, фізичних осіб, які використовують найману працю.

Щороку до 10 березня в автоматизованому режимі з використанням даних Держреєстру загальнообов'язкового державного соцстрахування та Централізованого банку даних з проблем інвалідності здійснюється визначення підприємств, фізосіб, які не забезпечили виконання у попередньому році нормативу робочих місць відповідно до ст. 20 Закону № 875, та надсилає їм **розрахунок сум адміністративно-господарських санкцій** (далі – Розрахунок), що підлягають сплаті.

Розрахунок надсилається у формі е-документа через електронні кабінети підприємств, фізосіб, які використовують найману працю, на вебпорталі електронних послуг ПФУ.

HR КОНСАЛТИНГ

БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ: ОФОРМЛЕННЯ ТРУДОВИХ І ВОЛОНТЕРСЬКИХ ВІДНОСИН

Згідно з п. 3 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 05.07.2012 р. № 5073-VI (Закон № 5073) **благодійна організація** – юридична особа приватного права, установчі документи якої визначають благодійну діяльність в одній або декількох сферах, визначених цим Законом, як основну мету її діяльності. Благодійні організації мають право здійснювати **господарську діяльність без мети одержання прибутку**, що сприяє досягненню їхніх статутних цілей (ч. 4 ст. 16 Закону № 5073).

На працівників благодійних організацій поширюється законодавство про працю, загальнообов'язкове державне соціальне страхування та соціальне забезпечення (ч. 1 ст. 11 Закону № 5073).

Отже, відносини між благодійною організацією та працівником має бути оформлено відповідно до вимог КЗпП, тобто потрібно укласти трудовий договір. У ст. 21 КЗпП вказано:

Трудовим договором є угода між працівником і роботодавцем (роботодавцем – фізичною особою), за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, а роботодавець (роботодавець – фізична особа) зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін.

Поряд із цим благодійна організація може працевлаштувати працівника як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом.

У ст. 102¹ КЗпП визначено, що сумісництвом є виконання працівником, крім основної, іншої оплачуваної роботи на умовах трудового договору у вільний від основної роботи час на тому самому або іншому підприємстві, в установі, організації або у роботодавця – фізичної особи. Такі працівники одержують заробітну плату за фактично виконану роботу.

Трудові відносини між працівником і роботодавцем фіксують за допомогою таких важливих кадрових документів, як:

- заява працівника про прийняття на роботу;
- наказ (розпорядження) про прийняття на роботу;
- трудовий договір у письмовій формі (у випадках, передбачених ст. 24 КЗпП);
- повідомлення органу ДПС про прийняття працівника на роботу.

Також на підставі ст. 48 КЗпП роботодавець може вносити до трудової книжки (на вимогу працівника) запис про прийняття його на роботу.

У разі оформлення відносин із волонтерами благодійна організація має насамперед керуватися положеннями Закону України "Про волонтерську діяльність" від 19.04.2011 р. № 3236-VI (Закону № 3236).

Згідно ст. 1 Закону № 3236: «Волонтерська діяльність – добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги. Волонтерська допомога – роботи та послуги, що безоплатно виконуються і надаються волонтерами. Волонтерська діяльність є формою благодійної діяльності».

Водночас залучати волонтерів до своєї діяльності можуть організації та установи, які є неприбутковими та внесені до Реєстру неприбуткових установ та організацій (ч. 1 ст. 5 Закону № 3236). Такі організації та установи мають право провадити діяльність **із укладенням договору** про провадження волонтерської діяльності з волонтером **або без такого договору** в порядку, визначеному Законом № 3236.

Договір про провадження волонтерської діяльності передбачає, що одна сторона (волонтер) зобов'язується за завданням другої сторони (наприклад, благодійної організації) **особисто безоплатно надавати волонтерську допомогу її отримувачам** протягом установленого в договорі строку. Водночас договором має бути визначено, що така організація зобов'язується забезпечити волонтеру можливості для здійснення волонтерської діяльності.

Договір про провадження волонтерської діяльності має містити:

- опис волонтерської діяльності (завдання);
- період провадження волонтерської діяльності;
- права та обов'язки сторін;
- відповідальність за заподіяння збитків;
- умови розірвання договору.

У договорі можна прописувати умови й порядок відшкодування волонтеру витрат, пов'язаних із виконанням договору (ч. 2 ст. 9 Закону № 3236). Цьому питанню слід приділити особливу увагу в разі, якщо передбачено відшкодування волонтеру його витрат, пов'язаних із волонтерською діяльністю (на проїзд, проживання тощо).

Крім того, слід урахувати положення Постанови КМУ від 5 серпня 2015 р. № 556, якою затверджено «Порядок надання волонтерської допомоги за окремими напрямками волонтерської діяльності» (Порядку № 556). Зокрема, у п. 7 Порядку вказано, що організації, які залучають до своєї діяльності волонтерів:

- проводять навчання (інструктаж) волонтерів і здійснюють подальшу координацію їхньої діяльності;
- забезпечують вільний доступ до інформації, що стосується провадження волонтерської діяльності;
- можуть забезпечувати їх екіпіруванням залежно від специфіки заходу за погодженням з організаторами заходів;
- проводять навчання (інструктаж) волонтерів і в разі потреби забезпечують подальшу підготовку (перепідготовку) залежно від напрямку та специфіки волонтерської діяльності.

Отже, для залучення до статутної діяльності благодійної організації волонтера з ним потрібно укласти в письмовій формі договір про провадження волонтерської діяльності, який має бути розроблено з дотриманням вимог, зокрема, Закону № 3236 та Порядку № 556.

ВАКЦИНАЦІЯ ПРАЦІВНИКІВ: ЯК ОБЛІКУВАТИ?

Вакцинація працівників може проводитися:

— у пункті вакцинації закладу охорони здоров'я або ФОП, який отримав ліцензію на здійснення медпрактики (п. 2 Положення про організацію і проведення профілактичних щеплень, затвердженого [наказом МОЗ від 16.09.2011 № 595](#)).

У такому разі із закладом охорони здоров'я (ФОП) укладають договір про надання медичних послуг (вакцинації) або

— у власному медпункті підприємства.

У такому разі медпункт повинен відповідати умовам пункту вакцинації з п. 10 Положення про організацію і проведення профілактичних щеплень, затвердженого [наказом МОЗ від 16.09.2011 № 595](#). І зокрема, бути обладнаний: столиком, здатним за розмірами вмістити одну невелику сумку-холодильник (термоконтейнер), ін'єкційні матеріали та коробку для безпечної утилізації шприців; коробкою для безпечної утилізації шприців; термометром для вимірювання температури в приміщенні та ін.

Бухгалтерський облік

У бухгалтерському обліку **витрати** на вакцинацію працівників обліковують **за прямими витрат**, тобто на рахунках 23, 91, 92, 93, 94 — залежно від того, в якому підрозділі підприємства працює вакцинований працівник.

Якщо вакцинацію проводять у власному медпункті, то придбану вакцину прибуткують на субрахунок 209 «Інші матеріали». Після чого в міру вакцинації працівників вартість вакцини відносять до складу відповідних витрат (Дт 23, 91, 92, 93, 94).

Податок на прибуток

У податковому обліку СГ з малим доходом (дохід від будь-якої діяльності за правилами бухобліку менше 40 млн.грн) і з великим доходом (40 млн.грн і більше) витрати на вакцинацію облікують **за правилами бухгалтерського обліку**.

Коригувань (податкових **різниць**) розд. III ПКУ для вакцинації працівників **не передбачено**. Тому такі **витрати** на загальних підставах **зменшать фінрезультат** (об'єкт оподаткування).

ПДВ

Якщо вакцинація проводиться:

— **у закладі охорони здоров'я**, що має відповідну ліцензію, то **медпослуги** звільняються від оподаткування ПДВ (**пільга** згідно з [п.п. 197.1.5 ПКУ](#)).

В такому разі підприємство отримує від закладу охорони здоров'я — платника ПДВ пільгову податкову накладну, податкового кредиту з ПДВ не виникає. Проте якщо послуги вакцинації підприємство отримує від ФОП — платника ПДВ (який закладом охорони здоров'я не є і ПДВ-пільга за [п.п. 197.1.5 ПКУ](#) на якого не поширюється), то суму ПДВ з таких послуг підприємство може включити в податковий кредит (за наявності зареєстрованої податкової накладної);

— **у власному медпункті** (для чого підприємством була самостійно закуплена вакцина), то вхідний ПДВ з вартості вакцини підприємство має право віднести в податковий кредит. Звісно, за наявності вхідної зареєстрованої податкової накладної.

Оскільки вакцини є імунобіологічним препаратом — лікарським засобом ([ч. 1 ст. 2 Закону України «Про лікарські засоби» від 04.04.96 № 123/96-ВР](#)), їх оподатковують за ставкою 7 % ПДВ ([п.п. «в» п. 193.1 ПКУ](#)). Слід врахувати, що, наприклад, вакцини для профілактики грипу і вакцини від коронавірусу (код УКТ ЗЕД 3002) включені в пільговий *Перелік, затверджений постановою КМУ від 20.03.2020 № 224*, і підпадають під медпільгу за [п. 71 підрозд. 2 розд. XX ПКУ](#). Тому їх постачання звільняються від ПДВ (пільгуються). Тож за ними вхідного ПДВ не буде.

Для підприємства витрати на вакцинацію -це витрати, що виникають при веденні господарської діяльності.

І оскільки вакцина використовується підприємством для вакцинації працівників, тобто використовується в господарських цілях, то нараховувати компенсуючі податкові зобов'язання за п. 198.5 ПКУ (щодо вакцини, наприклад, придбаної з ПДВ) підприємству не треба. До того ж оскільки витрати на вакцинацію для підприємства є звичайними витратами діяльності, то жодного постачання вакцини працівникам тут не відбувається і жодної поставної податкової накладної підприємству в такому разі складати не треба.

ПДФО і ВЗ

Відповідно до п.п. 165.1.19 ПКУ до оподаткованого доходу не включаються кошти або вартість майна (послуг), що надаються роботодавцем як допомога на медобслуговування платника податку, у тому числі в частині витрат роботодавця на вакцинацію працівника, спрямовану на профілактику захворювань у період загрози епідемій відповідно до Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24.02.94 № 4004-XII (далі — Закон № 4004), за наявності **відповідних підтвердних документів**.

У зв'язку із цим слід врахувати, що:

— згідно зі ст. 27 Закону № 4004 групи населення та категорії працівників, які підлягають профілактичним щепленням, у тому числі обов'язковим, а також порядок і строки їх проведення визначені Положенням про організацію і проведення профілактичних щеплень та Календарем профілактичних щеплень в Україні (затверджені наказом МОЗ від 16.09.2011 № 595). Тому всі щеплення, зазначені в Календарі щеплень (і обов'язкові, і рекомендовані), звільняються від оподаткування ПДФО (лист ГУ ДФС у Харківській обл. від 03.11.2015 № 3718/10/20-40-17-02-14). Так, наприклад, вакцинація працівників популярною згідно із сезоном вакциною проти грипу (який є в Календарі щеплень) звільнятиметься від ПДФО;

— для ПДФО-звільнення **необхідно мати відповідні підтвердні документи**. Такими підтвердними документами можуть бути: договір із закладом охорони здоров'я про проведення вакцинації, акт про надання послуг, документи на оплату послуг з вакцинації. А якщо підприємство самостійно придбало вакцину, то документи, що підтверджують її придбання: видаткова накладна, чек РРО, документи на оплату тощо.

До того ж можливість проведення вакцинації працівників має бути передбачена в колективному договорі. Оскільки в п.п. 165.1.19 ПКУ йдеться саме про **допомогу** від роботодавця, то треба мати **заяви працівників з проханням її надати**. Також рішення про проведення вакцинації працівників слід оформити відповідним розпорядженням (наказом).

Оскільки вакцинація не оподатковується ПДФО, то військовий збір (ВЗ) **не утримують** (п.п. 1.7 п. 16¹ підрозд. 10 розд. XX ПКУ).

Увага! Якщо вимоги п.п. 165.1.19 ПКУ не дотримуються (наприклад, немає підтвердних документів), то вартість вакцинації оподаткуватиметься ПДФО на загальних підставах як додаткове благо за ставкою 18 % з утриманням ВЗ.

При цьому в розділі I додатка **4ДФ** Об'єднаної звітності з ПДФО/ВЗ/ЄСВ (затверджена наказом Мінфіну від 15.12.2020 № 773):

— неоподатковувану за п.п. 165.1.19 ПКУ вакцинацію відображають з **ознакою доходу «143»**, а
— оподатковувану вакцинацію (якщо умови п.п. 165.1.19 ПКУ не дотримуються) — з **ознакою доходу «126»** (як додаткове благо).

ЄСВ

На вартість щеплень **ЄСВ не нараховується**, оскільки витрати на вакцинацію не належать до фонду оплати праці - пп. 3.27, 3.30 Інструкції зі статистики заробітної плати, затвердженої наказом Держкомстату від 13.01.2004 № 5, і пп. 10, 13 розд. II Переліку, затвердженого постановою КМУ від 22.12.2010 № 1170).

ЮРИДИЧНИЙ КОНСАЛТИНГ

З 2023 РОКУ НАБРАВ ЧИННОСТІ НОВИЙ ЗАКОН ПРО АКЦІОНЕРНІ ТОВАРИСТВА

Закон від 27.07.2022 р. №2465-IX "Про акціонерні товариства" визначає порядок створення, діяльності, припинення та виділу акціонерних товариств, їх правовий статус, права та обов'язки акціонерів.

Зміни:

- удосконалено питання проведення загальних зборів акціонерного товариства із застосуванням електронного голосування;
- запроваджено діяльність радника з корпоративних прав;
- визначено можливість обрання акціонерним товариством однорівневої структури управління товариством шляхом створення ради директорів акціонерного товариства;
- врегульовано питання запровадження в акціонерних товариствах посади корпоративного секретаря;;
- вилучено із Закону України «Про акціонерні товариства» норм, які вимагають існування в акціонерних товариствах ревізійної комісії (ревізора);
- врегульовано питання відповідальності посадових осіб акціонерного товариства;
- запроваджено механізм обліку часток товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю в обліковій системі Центрального депозитарію цінних паперів;
- врегулювання питань злиття, приєднання, виділу та поділу акціонерних товариств відповідно до норм Директиви 2017/1132/ЄС від 14 червня 2017 стосовно деяких аспектів законодавства про компанії.

З 29 ГРУДНЯ 2022 - ДІЄ НОВИЙ ПОРЯДОК ІНФОРМУВАННЯ ПРО БЕНЕФІЦІАРІВ

Закон № 2571-IX "Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення порядку подання інформації, необхідної для проведення фінансового моніторингу" (Закон № 2571) підписаний Президентом України 27 вересня 2022 року, опублікований в «Голосі України» 29 вересня, нові правила діють з 29 грудня.

Законом передбачено, зокрема:

- частково автоматизовано проведення перевірки відомостей про осіб, що є кінцевими бенефіціарними власниками юридичної особи, поданих до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань в електронній формі, з використанням засобів Єдиного державного вебпорталу електронних послуг;
- скасовано вимоги щодо виключно нотаріального засвідчення копій документів, що подаються для підтвердження особи кінцевого бенефіціарного власника;
- конкретизовано порядок визначення юридичними особами інформації про кінцевих бенефіціарних власників та структуру власності;
- запроваджено обов'язок юридичних осіб, які є засновниками (учасниками) юридичних осіб, та фізичних осіб, які є засновниками (учасниками) юридичних осіб та/або здійснюють вирішальний вплив щодо їх діяльності, надавати на запити юридичних осіб інформацію, необхідну для подання юридичною особою для внесення або актуалізації в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань інформації про кінцевого бенефіціарного власника та структуру власності юридичної особи та інше.

З 15 ЖОВТНЯ ДІЮТЬ НОВІ ПРАВИЛА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНОЗЕМЦІВ В УКРАЇНІ

12 жовтня підписаний Закон від 21.09.2022 р. №2623-IX "Про внесення змін до деяких законів України щодо застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні".

Закон набрав чинності 15 жовтня 2022 року (опубліковано 14 жовтня в «Голосі України»).

Законом, зокрема, передбачено:

- удосконалення підстав видачі або продовження дії дозволів на застосування праці іноземців та осіб без громадянства; відмови у видачі або продовженні дії таких дозволів;
- встановлення рівних умов оплати праці як для громадян України, так і для іноземців та осіб без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах;
- удосконалення норм щодо переліку документів, які подаються роботодавцями для отримання або продовження дії дозволів на застосування праці окремих категорій іноземних працівників та розміру плати за продовження таких дозволів;
- спрощення доступу до зазначеної адміністративної послуги та можливість її отримання будь-яким зручним для роботодавця способом, у тому числі через ЦНАП тощо.

ДИРЕКТОР-ІНОЗЕМЕЦЬ: ЯКУ ЗАРПЛАТУ ЙОМУ ПЛАТИТИ?

Директор підприємства є іноземцем. Він має посвідку на постійне проживання. Яку мінімальну зарплату можна йому встановити?

Більшість іноземців не можуть працювати в Україні без дозволу на застосування їх праці. Відповідно до припису ч. 1 ст. 42 Закону про зайнятість населення від 05.07.2012 № 5067-VI роботодавці мають право на застосування праці іноземців та осіб без громадянства на території України на підставі дозволу, який видає територіальний орган Служби зайнятості.

Важливою умовою для отримання дозволу є встановлення зарплати у мінімальних розмірах, зазначених у ч. 3 ст. 42¹ Закону про зайнятість:

1) **п'ять МЗП** — іноземцям та особам без громадянства — найманим працівникам у громадських об'єднаннях, благодійних організаціях та закладах освіти, визначених у ст. 34, 36, 37, 39, 41, 43, 48 Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII;

2) **десять МЗП** — для всіх інших категорій найманих працівників.

Звісно, є винятки — ситуації, коли обмежувати зарплату не потрібно. Це стосується обмеженого кола осіб (особливих категорій іноземців та осіб без громадянства), зазначених у ч. 2 ст. 42¹ Закону про зайнятість:

1) іноземні високооплачувані професіонали;

2) засновники та/або учасники, та/або бенефіціари (контролери) юридичної особи, створеної в Україні;

3) випускники університетів, що входять до першої сотні у світових рейтингах університетів, відповідно до переліку, визначеного Кабінетом Міністрів України;

4) іноземні працівники творчих професій;

5) іноземні IT-професіонали;

6) гіг-спеціалісти.

Увага! Приписом ч. 6 ст. 42 Закону про зайнятість передбачено перелік осіб, працевлаштувати яких можна **без дозволу**. І на першому місці серед них — іноземці та особи без громадянства, які **постійно проживають в Україні**.

Документом, що підтверджує право іноземця чи особи без громадянства на постійне проживання в Україні, є **посвідка на постійне проживання**.

Якщо директор юридичної особи має посвідку на постійне проживання в Україні, то він є іноземцем, для працевлаштування якого **не потрібен дозвіл**. А отже, і обмежувати його зарплату мінімум у п'ять або десять МЗП **немає потреби**.

Тож у цьому випадку слід дотримуватись загального мінімального обмеження: зарплата директора-іноземця має становити не менше законодавчо встановленої мінімальної зарплати (на весь 2023 рік її розмір складає 6700 грн).

ЧИ МОЖНА СПИСАТИ ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЯК БЕЗНАДІЙНУ ПЕРЕД ПІДПРИЄМСТВОМ КРАЇНИ-АГРЕСОРКИ

На балансі підприємства на даний час обліковується кредиторська заборгованість у руб. росії перед:

- російським підприємством за товар у руб. росії, який був поставлений у 2017–2019 рр;

- білоруським підприємством за товар у руб., який був поставлений у 2022 рр.

Терміни виконання зобов'язань прострочено;

Виникають **питання у зв'язку із заборотою розрахунків у руб. росії:**

1. Чи має бути нараховано курсові різниці на валютну заборгованість у руб. росії?

2. З огляду на те що оплата за договором неможлива, чи можна визнати таку заборгованість безнадійною та списати раніше, ніж сплинуть строки позовної давності?

Відповідь:

Відповідно до п. 17 Постанови НБУ від 24.02.2022 № 18 «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» (Постанова № 18) уповноваженим установам заборонено здійснювати будь-які валютні операції:

1) з використанням російських рублів та білоруських рублів;

2) учасником яких є юридична або фізична особа, що має місцезнаходження (zareєстрована / постійно проживає) у російській федерації або в республіці білорусь;

3) для виконання зобов'язань перед юридичними або фізичними особами, які мають місцезнаходження (zareєстровані / постійно проживають) у російській федерації або в республіці білорусь.

Є певні винятки із цього припису, зазначені в п. 17² Постанови № 18, але розглянутих питань вони не стосуються.

Водночас слід узяти до уваги, що Постанова № 18 установлює особливості проведення банківських операцій саме в період запровадження воєнного стану, а після його припинення операції провадитимуть за іншими правилами.

З огляду на це вбачається неправильним призупинення нарахування в бухгалтерському обліку курсових різниць. Адже вся перелічена заборгованість є монетарною.

Нагадаємо, що **монетарні статті** – статті балансу про грошові кошти, а також про такі активи й зобов'язання, які будуть отримані або сплачені у фіксованій (або визначеній) сумі грошей або їх еквівалентів (п. 4 НП(С)БО 21). А на кожну дату балансу монетарні статті в іноземній валюті відображають із використанням валютного курсу на дату балансу (абз. "а" п. 7 НП(С)БО 21).

Окрім того, у п. 8 НП(С)БО 21 указано, що визначення курсових різниць за монетарними статтями в іноземній валюті проводять на дату балансу, а також на дату здійснення господарської операції в її межах або за всією статтею (відповідно до облікової політики).

Некоректним вважається й передчасне списання безнадійної кредиторської заборгованості.

Так, згідно з п. 3 розд. I НП(С)БО 1 **зобов'язанням** визнається заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій та погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

При цьому відповідно до п. 5 НП(С)БО 11 зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигід у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, його сума входить до складу доходу звітного періоду.

Які саме обставини свідчать про те, що визнане зобов'язання не підлягає погашенню, вирішує бухгалтер на підставі свого професійного судження. Наприклад, у цьому питанні можна орієнтуватися на критерії віднесення заборгованості до безнадійної, які вказані в пп. 14.1.11 ПКУ. Проте слід мати на увазі, що у цій нормі наведено "жорсткі" критерії, спрямовані на обмеження віднесення сум дебіторської заборгованості до витрат у кредитора. А критерії щодо списання кредиторської заборгованості можуть бути більш "м'якими". Головне – обґрунтувати, чим саме було обумовлене списання кредиторської заборгованості.

У даній ситуації обґрунтувати причини списання кредиторської заборгованості буде складно, оскільки підприємство теоретично може розрахуватися зі своїми кредиторами після скасування дії Постанови № 18.

Зауважимо також, що підстави для списання заборгованості потрібно навести в бухгалтерській довідці про кредиторську заборгованість, у якій серед іншого зазначають такі відомості (п. 7.5 розд. III Положення № 879):

– назву, адресу кредитора;

– суму, причину, дату й підставу виникнення заборгованості.

Кредиторську заборгованість списують у кореспонденції із субрахунком 717 "Дохід від списання кредиторської заборгованості". З наведеного в Інструкції № 291 опису до цього рахунка випливає, що на ньому узагальнюють інформацію про доходи від списання кредиторської заборгованості, яка виникла під час операційного циклу, по закінченню строку позовної давності. Водночас на цьому рахунку можна показати також доходи від списання кредиторської заборгованості з інших підстав.

Е-ГРОШІ ТА ВИКОНАННЯ ПЛАТІЖНИХ ОПЕРАЦІЙ З НИМИ: СТВОРЕНО НОВИЙ ПОРЯДОК

Національний банк у межах реалізації норм Закону України “Про платіжні послуги” (далі – Закон) установив новий порядок надання емітентами електронних грошей (банками та небанківськими установами) фінансової платіжної послуги з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, зокрема відкриття та обслуговування електронних гаманців. Нагадаємо, що Закон надав право небанківським надавачам платіжних послуг здійснювати випуск електронних грошей. До цього емітентами електронних грошей могли бути лише банки.

З метою уніфікації вимог до такої діяльності Національний банк, зокрема:

- встановив вимоги до порядку здійснення випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними;
- зобов'язав емітента здійснювати формування номера електронного гаманця за міжнародним стандартом IBAN та встановив вимоги до режиму використання електронних гаманців;
- запровадив вимоги до договору, який укладається між емітентом та споживачем або користувачем, з метою посилення захисту прав споживачів фінансових послуг.

Відповідні норми містить постанова Правління Національного банку України від 29 вересня 2022 року № 210 “Про затвердження Положення про випуск електронних грошей та здійснення платіжних операцій з ними”.

Водночас нагадаємо, що з 24 лютого 2022 року Національний банк тимчасово призупинив операції з випуску та розповсюдження електронних грошей, поповнення електронних гаманців електронними грошима (постанова Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18 “Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану” (зі змінами).

ЯК ДІЯТИ, ЯКЩО ПОДАТКІВЦІ ПИТАЮТЬ, СКІЛЬКИ КОШТІВ У ВАС НА БАНКІВСЬКОМУ РАХУНКУ?

В яких випадках працівники контролюючих органів мають право вимагати інформацію (довідку) про рух коштів на розрахункових рахунках у банках: у СГ та/або банківської установи? Інформацію про кошти на рахунках ДПС має право отримувати від установ НБУ, банків та інших фінансових установ **лише на підставі рішення суду**.

А платник податків її надає тільки під час документальної перевірки!

Контролюючі органи, визначені пп. 41.1.1 ПКУ, мають право отримувати безоплатно від платників податків, а також від установ Національного банку України, банків та інших фінансових установ довідки у порядку, встановленому Законом України від 07.12.2000 р. №2121-III «Про банки і банківську діяльність» зі змінами та доповненнями та ПКУ, довідки та/або копії документів про наявність банківських рахунків, а на підставі рішення суду – інформацію про обсяг та обіг коштів на рахунках, у тому числі про ненадходження в установлені строки валютної виручки від суб'єктів господарювання, інформацію про договори боржника про зберігання цінностей або надання боржнику в майновий найм (оренду) індивідуального банківського сейфа, що охороняється банком (пп. 20.1.5 ПКУ).

Пунктом 57 розд. IV Положення про організацію бухгалтерського обліку в банках України, затвердженого постановою Правління НБУ від 04.07.2018 р. №75 зі змінами та доповненнями (далі – Положення), визначено, що інформація, яка міститься в прийнятих для обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку.

Регістри синтетичного та аналітичного обліку ведуться на паперових носіях або в електронній формі.

Під час проведення перевірки платник податків зобов'язаний надати посадовим (службовим) особам контролюючих органів у повному обсязі всі документи, що належать або пов'язані з предметом перевірки, зокрема первинні документи (в т. ч. **банківські виписки**), регістри, фінансову, статистичну та іншу звітність, пов'язану з обчисленням і сплатою податків, зборів, платежів.

При цьому інформацію про обсяг та обіг коштів на рахунках платника податків контролюючі органи мають право безоплатно отримувати від установ Національного банку України, банків та інших фінансових установ лише на підставі рішення суду.

СТРОКИ ДАВНОСТІ У ЗЕД

Які строки позовної давності застосовуються при розгляді спорів між СГ за зовнішньоекономічними договорами?

Відповідно до ст. 256 ЦКУ позовна давність – це строк, у межах якого особа може звернутися до суду з вимогою про захист свого цивільного права або інтересу. **Загальний строк позовної давності становить три роки (ст. 257 ЦКУ).** Строк, визначений ст. 257, **продовжується на строк дії в Україні воєнного, надзвичайного стану** відповідно до п. 19 розд. «Прикінцеві та перехідні положення» ЦКУ, враховуючи зміни, внесені Законом України 15.03.2022 р. №2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану».

Водночас ст. 8 Конвенції про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів (далі – Конвенція), яка набула чинності для України 01.04.94, встановлено, що для країн-учасниць, які є сторонами зовнішньоекономічного договору (якщо укладені ними контракти не суперечать вимогам Конвенції), строк позовної давності становить **чотири роки.**

Згідно із ст. 9 Конституції України вищезазначена Конвенція є частиною національного законодавства України.

Тобто, до договорів міжнародної купівлі-продажу товарів, за винятком тих, перелік яких наведено у ст. 4 Конвенції, застосовується 4-річний строк позовної давності, встановлений ст. 8 Конвенції, за умови, що комерційні підприємства сторін договору у момент його укладення перебувають у Договірних державах. Перелік країн, які є учасниками Конвенції про позовну давність, наведено у лісті Міністерства закордонних справ України від 17.12.2007 р. №72/19-612/1-3811.

З вищевказаного листа учасниками згаданої Конвенції є такі держави:

Аргентинська Республіка, Республіка Білорусь, Боснія і Герцеговина, Федеративна Республіка Бразилія, Республіка Болгарія, Бурунді, Коста Ріка, Республіка Куба, Чеська Республіка, Домініканська Республіка, Арабська Республіка Єгипет, Республіка Гана, Гвінейська Республіка, Угорська Республіка, Республіка Ліберія, Мексиканські Сполучені Штати, Республіка Молдова, Монголія, Республіка Чорногорія, Республіка Нікарагуа, Королівство Норвегія, Республіка Парагвай, Республіка Польща, Румунія, Російська Федерація, Республіка Сербія, Республіка Словенія, Словацька Республіка, Республіка Уганда, Україна, Сполучені Штати Америки, Східна Республіка Уругвай, Республіка Замбія.

Крім того, відповідно до ст. 9 Конвенції початок перебігу строку позовної давності **не відкладається** через те, що:

- одна сторона може бути зобов'язана надіслати іншій стороні повідомлення;
- в арбітражній угоді міститься умова, згідно з якою до ухвалення арбітражного рішення не виникає ніякого права на вимогу.

Згідно зі ст. 23 Конвенції незалежно від положень Конвенції строк позовної давності у будь-якому випадку минає не пізніше ніж через десять років від дня, коли цей строк розпочався. Таким чином, при розгляді спорів між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності строки позовної давності визначаються з урахуванням положень Конвенції про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів.

ЯКІ ФУНКЦІЇ МОЖЕ ВИКОНУВАТИ ПРЕДСТАВНИК ПЛАТНИКА ПОДАТКІВ?

Платник податків має право вести справи, пов'язані зі сплатою податків, особисто **або через свого представника**.

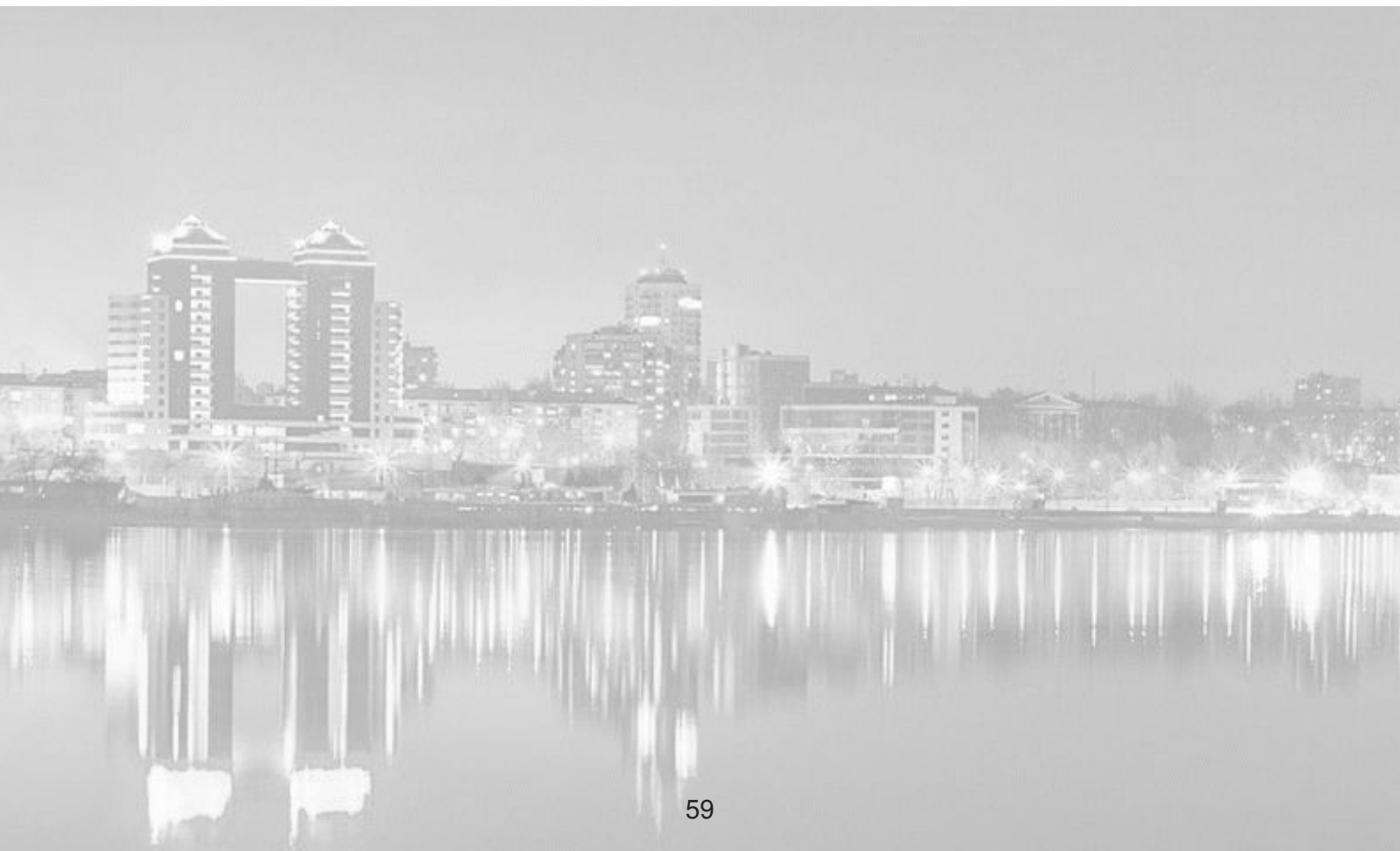
Особиста участь платника податків в податкових відносинах не позбавляє його права мати свого представника, як і участь податкового представника не позбавляє платника податків права на особисту участь у таких відносинах.

Норми передбачені п. 19.1 ПКУ.

Представниками платника податків визнаються особи, які можуть здійснювати представництво його законних інтересів та ведення справ, пов'язаних із сплатою податків, **на підставі закону або довіреності**.

Довіреність, видана платником податків – фізичною особою на представництво його інтересів та ведення справ, пов'язаних із сплатою податків, має бути засвідчена відповідно до чинного законодавства (п. 19.2 ПКУ).

Представник платника податків користується правами, встановленими ПКУ для платників податків (п. 19.3 ПКУ).

РОЗШИРЕНО ПЕРЕЛІК ВІДНОВЛЕНИХ ПОЗАПЛАНОВИХ ПЕРЕВІРОК

Законом України 03.11.2022 №2719-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо приватизації державного і комунального майна, яке перебуває у податковій заставі, та забезпечення адміністрування погашення податкового боргу» (Закон № 2719) розширено перелік перевірок, на які **не поширюється зупинення** строків на період дії воєнного стану (пп. «а»-«в» п. 69.2 підрозділу 10 розділу ХХ ПКУ).

Крім відновлених з 27.05.2022 р. (Законом №2260) камеральних та фактичних перевірок, документальних позапланових перевірок, що проводяться за зверненням платника податків, позапланових перевірок за пп. 78.1.7 та 78.1.8 ПКУ, з дати набранням чинності **Законом №2719 також відновлюються:**

1) документальні позапланові перевірки, що проводяться з підстав, визначених:

- пп. 78.1.2 у частині контролю за трансфертним ціноутворенням;
- пп. 78.1.5 – якщо платником податків подано в установленому порядку контролюючому органу заперечення до акта перевірки (п. 86.7 ПКУ) або скаргу на прийняте за її результатами ППР з вимогою про повний або частковий перегляд результатів перевірки,
- пп. 78.1.12 – перевірки, що проводяться контролюючим органом вищого рівня у порядку контролю за діями або бездіяльністю посадових осіб контролюючого органу нижчого рівня;
- пп. 78.1.14 щодо контролю за невідповідністю умов контрольованої операції принципу «витагнутої руки» та/або невідповідності умов контрольованої операції принципу «витагнутої руки» у порядку, передбаченому пп. 39.5.1.1 ПКУ;
- пп. 78.1.15 – у разі неподання платником податків або подання з порушенням вимог п. 39.4 ПКУ звіту про контрольовані операції та/або документації з трансфертного ціноутворення або у разі встановлення порушень під час моніторингу такого звіту або документації відповідно до вимог пп. 39.4 і 39.5 ПКУ;
- пп. 78.1.16 – перевірка з питань контролю трансфертного ціноутворення, якщо отримано звіт про контрольовані операції (п. 39.4 ПКУ);
- пп. 78.1.21 – порушення платником податків податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи, у разі отримання після проведення документальної планової перевірки або документальної позапланової перевірки інформації від іноземних державних органів, які стосуються питань проведеної перевірки;
- пп. 78.1.22 – у разі отримання інформації, що свідчить про ведення нерезидентом господарської діяльності через постійне представництво на території України, відповідно до вимог пп. 14.1.193 ПКУ, без взяття на податковий облік.

2) документальні позапланові перевірки з питань оподаткування юридичними особами або іншими нерезидентами, які здійснюють господарську діяльність через постійне представництво на території України, доходів, отриманих нерезидентами з джерелом їх походження з України, та/або документальних позапланових перевірок нерезидентів (представництв нерезидентів).

РОЗШИРЕНО КОЛО СУБ'ЄКТІВ НАДАННЯ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ

1 січня 2023 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» щодо розширення кола суб'єктів надання готельних послуг» від 29.04.2021 р. № 1441-IX (Закон № 1441-IX).

Законом № 1441-IX, зокрема, **дозволяється ФОП надавати готельні послуги**. Також уточнено, що встановлення об'єктам туристичної інфраструктури (готелям, іншим засобам тимчасового розміщення, закладам харчування, курортним закладам тощо) відповідної категорії, перегляд встановленої категорії **здійснюється за заявою суб'єктів господарювання**, що надають відповідні послуги.

Категорія готелю встановлюється на 5 років. Закон вводиться в дію через 3 місяці з дня набрання ним чинності.

**ТРАНСФЕРТНЕ
ЦІНОУТВОРЕННЯ**

B

S

N

S

I

E

S

З 1 СІЧНЯ ПРАЦЮЮТЬ ПОРЯДКИ ВІДПОВІДНОСТІ УМОВ КОНТРОЛЬОВАНИХ ОПЕРАЦІЙ ПРИНЦИПУ «ВИТЯГНУТОЇ РУКИ»

Мінфін наказом від 18.01.2022 р. № 19 (zareєстрований в Міністерстві юстиції 16.06.2022 р. за №662/37998) затвердив перелік Порядків встановлення відповідності умов контрольованої операції щодо окремих товарів, продуктів переробки, з **1 січня 2023 року вони набрали чинності**:

- Порядок встановлення відповідності умов контрольованої операції щодо сировинних товарів принципу “витягнутої руки” (загальний);
- Порядок встановлення відповідності умов контрольованої операції з експорту зернових, олійних культур та продуктів їх переробки принципу “витягнутої руки”;
- Порядок встановлення відповідності умов контрольованої операції з експорту залізорудної сировини принципу “витягнутої руки”;
- Порядок встановлення відповідності умов контрольованої операції з імпорту енергетичного та коксівного вугілля принципу “витягнутої руки”;
- Порядок встановлення відповідності умов контрольованої операції з імпорту нафтопродуктів та зріджених вуглеводневих газів принципу “витягнутої руки”;
- Порядок встановлення відповідності умов контрольованої операції з експорту чавуну, брухту чорних металів та металопродукції з чорних металів принципу “витягнутої руки”;
- Порядок встановлення відповідності умов контрольованої операції з експорту та імпорту феросплавів принципу “витягнутої руки”.

Порядками визначено:

- пріоритетність методу порівняльної неконтрольованої ціни;
- особливості здійснення коригувань співставності операцій із сировинними товарами;
- особливості застосування інших методів трансфертного ціноутворення (підходи до функціонального аналізу, визначення бізнес-моделей, вибору сторони, що досліджується, використання зовнішніх джерел інформації);
- особливості застосування котирувальних цін та коригувань у розрізі груп сировинних товарів (зернові, олійні культури, нафтопродукти, феросплави, металопродукція тощо).

ФІНАНСОВИЙ АУДИТ

ЗМІНИ ЩОДО ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ (ХТО ПОДАЄ СКОРОЧЕНУ, ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ, ТАКСОНОМІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ)

Постанова КМУ від 29 листопада 2022 р № 1327 «Про внесення змін до Порядку подання фінансової звітності» (**Постанова №1327**) набрала чинності з 2 грудня 2022 року (опубліковано в «Урядовому кур'єрі» від 02.12.2022 № 256).

Основні зміни:

Єдинники подаватимуть «велику» фінзвітність, але, не всі!

В абз. 16 п. 2 «Порядку подання фінансової звітності», затвердженого постановою КМУ від 28 лютого 2000 р. № 419 (Порядку № 419) зазначалося, що підприємства, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат відповідно до податкового законодавства, подають відповідним органам скорочену за показниками річну фінансову звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати. До таких підприємств відносяться юридичні особи – платники єдиного податку третьої групи (див. п. 44.2 ПКУ).

Постановою № 1327 ця норма виключена.

Отже, після внесення змін **подавати скорочену за показниками фінансову звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати будуть лише:**

1. підприємства, які відповідно до Закону про бухоблік належать до **мікропідприємств**,
2. **непідприємницькі** товариства (крім тих, що зобов'язані складати фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності).

Якщо підприємство на ЄП групи 3 належатиме до мікропідприємств чи непідприємницьких товариств, воно подаватиме скорочену фінзвітність. Згідно з пп. 2 п. 2 розд. I НП(С)БО 25 такі особи подають фінзвітність мікропідприємств (форми № 1-мс і № 2-мс).

В ч. 3 ст. 11 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV (Закон про бухоблік) зазначено, що для малих підприємств також встановлюється скорочена фінзвітність у складі балансу та звіту про фінансові результати.

Разом з тим в абз. 15 п. 2 Порядку № 419 зазначено, що підприємства, які складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, складають проміжну фінансову звітність, яка охоплює відповідний період (I квартал, перше півріччя, дев'ять місяців), наростаючим підсумком з початку звітного року у складі балансу та звіту про фінансові результати.

Тобто, це стосується і малих підприємств. На відміну від мікропідприємств і непідприємницьких товариств, які не складають і не подають проміжну фінзвітність, малі підприємства проміжну фінзвітність подають – скорочену за показниками у складі балансу та звіту про фінрезультати. Але і річну фінзвітність малі підприємства також подають скорочену.

Якщо підприємство на ЄП групи 3 належить до малих підприємств, воно подаватиме скорочену фінзвітність – як проміжну, так і річну. Згідно з пп. 1 п. 2 розд. I НП(С)БО 25 малі підприємства подають фінзвітність малого підприємства (форми № 1-м і № 2-м).

Якщо підприємство на ЄП групи 3 належатиме до середніх чи великих підприємств, воно подаватиме фінзвітність в порядку, прийнятому для таких підприємств.

Тобто, з метою подання фінзвітності тепер братиметься до уваги розмір підприємства чи його непідприємницький статус, а не факт перебування на ЄП групи 3.

Окрім того, підприємства на ЄП групи 3 виключені з абзацу першого п. 5 Порядку № 419, який встановлює строк подання фінзвітності за рік – до 28 лютого року, наступного за звітним. Таким чином, вони звітують у строки, передбачені для підприємств відповідного розміру.

Хто подаватиме фінзвітність, складену за міжнародними стандартами?

Законом України від 19 липня 2022 року № 2435-IX «Про внесення змін до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" (Закон № 2435) були внесені зміни, серед іншого, до ч. 2 ст. 12-1 Закону про бухоблік, які набули чинності з 10.08.2022 р.

Згідно із змінами **складати фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами** повинні також:

- материнські підприємства груп, у складі яких є підприємства, що становлять суспільний інтерес,
- материнські підприємства великої групи, які не належать до категорії великих підприємств.

Порядок № 419 приведено у відповідність з цими змінами. В абзаці третьому п. 2 Порядку зазначені підприємства також додали до складу підприємств, які складають звітність за міжнародними стандартами.

Таксономія фінансової звітності за міжнародними стандартами

Така таксономія видається Радою міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (див. зміни в абз. 7 п. 2 Порядку № 419).

В цій частині Порядку № 419 також приведено у відповідність до змін, внесених Законом № 2435 до ст. 1 Закону про бухоблік.

Рада – це міжнародний орган, який займається розробкою міжнародних стандартів. До внесення змін таксономію затверджував Мінфін.

Таксономія фінансової звітності - склад статей і показників фінансової звітності та її елементів, які підлягають розкриттю.

Особливості подання уточненої фінансової звітності

В ч. 6 ст. 14 Закону про бухоблік наведено три різних причини, за яких подається уточнена фінзвітність:

- проведена аудиторська перевірка;
- потрібно виправити самостійно виявлені помилки;
- інші причини.

Відповідно до Закону про бухоблік підприємства можуть подавати уточнену фінансову звітність та уточнену консолідовану фінансову звітність на заміну раніше поданої фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності за результатами проведення аудиторської перевірки, з метою виправлення самостійно виявлених помилок або з інших причин.

IT КОНСАЛТИНГ

З 1 СІЧНЯ 2023 РОКУ ВТРАЧАЄ ДІЮ ІТ-ПІЛЬГА З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

З 1 січня 2023 року втрачає дію ІТ-пільга з податку на додану вартість (ПДВ).

Дія пільги – тимчасова:

Пунктом 26¹ підрозділу 2 розділу ХХ Закону України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI «Податковий кодекс України» тимчасово, з 1 січня 2013 року до 1 січня 2023 року, звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з постачання програмної продукції, а також операції з програмною продукцією, плата за які не вважається роялті згідно з абзацами другим - сьомим підпункту 14.1.225 пункту 14.1 статті 14 цього Кодексу.

Наводимо нижче для Вашого відома зміни щодо нарахування податку на додану вартість з січня 2023 року:

- з 1 січня 2023 року операції з постачання програмної продукції, а також операції з програмною продукцією, плата за які не вважається роялті, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до ст.186 ПКУ є об'єктом оподаткування ПДВ (п. 185.1 ПКУ).

До програмної продукції, на операції з постачання якої буде нараховуватись ПДВ, належать:

- результат комп'ютерного програмування у вигляді операційної системи, системної, прикладної, розважальної та/або навчальної комп'ютерної програми (їх компонентів), а також у вигляді інтернет-сайтів та/або онлайн-сервісів та доступу до них;
- примірники (копії, екземпляри) комп'ютерних програм, їх частин, компонентів у матеріальній та/або електронній формі, у тому числі у формі коду (кодів) та/або посилань для завантаження комп'ютерної програми та/або їх частин, компонентів у формі коду (кодів) для активації комп'ютерної програми чи в іншій формі;
- будь-які зміни, оновлення, додатки, доповнення та/або розширення функціоналу комп'ютерних програм, права на отримання таких оновлень, змін, додатків, доповнень протягом певного періоду часу;
- криптографічні засоби захисту інформації.

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ

**Номер підготовлений до випуску
експертами практики
Аутсорсингу фінансового менеджменту
та бухгалтерського обліку**

У разі виникнення питань з наданих матеріалів,
будь ласка, надсилайте свої коментарі або
пропозиції за адресою:

info@ebskiev.com

Будемо вдячні за зворотний зв'язок!

